

vlaamse raad

handelingen

1989-1990

1

- 1e oude medelidug

Handelingen 1-2-3-4-5-6-7

VLAAMSE RAAD

ZITTING
1989-1990

Vergaderingen van oktober 1989

OPENING GEWONE ZITTING 1989 - 1990
BENOEMING BUREAU
TOESPRAAK VOORZITTER
BESCHERMINGSMAATREGELENASSEBROEKSEMEERSEN
AMBTENAREN-CAO WEDDEVERHOOGING LEERKRACHTEN
BELEIDSNOTA GOLFTERREINEN
GRINDEXPLOITATIE IN HET MAASLAND
DERDE FASE STAATSHERVORMING
BENOEMINGSPOLITIEK ENHERSTRUCTURERING VLAAMSE ADMINISTRATIE
TOEPASSING ECONOMISCHE-EXPANSIEWETGEVING
MAGTSGREEP SERV OP SOCIAAL-ECONOMISCH. LEVEN
ONDERWIJSBELEID
AANDACHT BOEMERANG-ACTIE VOOR BEGELEID WONEN EN GEVOLGEN
VOOR INSTELLINGSOPVANG
AKKOORD 8 MEI 1989 IN SECTOR WELZIJNSZORG
EVALUATIE 10 JAAR NEDERLANDSE TAALUNIE
BIJZONDER KREDIET GEMEENTELIJK BELEID T.A.V. ZWAKKE
BEVOLKINGSGROEPEN
FIETSPADEN-ACTIE NOORDERKEMPEN
SST-PROBLEMATIEK
STORTEN BAGGERSPECIE IN CALLEMOEIEVIJVER NAZARETH
UITBREIDING REGIONALE LUCHTHAVENS
WATERZUIVERINGS-PROBLEMATIEK;
PRESTATIES EXECUTIEVE INZAKE KORDATE FEDERALE LOYAUTEIT
HAVENCOMMISSIE EN GEPLANDE INVESTERING IN ZEEBRUGGE

Inhoud

Nr. 1 Dinsdag 17 oktober 1989

Berichten van verhindering, blz. 1

Opening van de gewone zitting 1989-1990, blz. 1

Boodschappen, blz. 1

Onderzoek naar taalgroep en woonplaats, blz. 1

Benoeming van het vast Bureau, blz. 2
Spreker : de heer G. Verhaegen

Toespraak van de Voorzitter, blz. 2

Begrotingen

Indiening en verwijzing, blz. 4

Begrotingsstukken

Indiening en verwijzing, blz. 4

Ontwerpen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 4

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 4

Overneming, blz. 5

Voorstel van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 5

Voorstel tot wijziging van het reglement

Indiening en verwijzing, blz. 5

Boek van het Rekenhof

Indiening en verwijzing, blz. 5

Advies van de Raad van State

Indiening en verwijzing, blz. 6

Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Indiening en verwijzing, blz. 6

Jaarverslagen

Indiening, blz. 6

Verzoekschrift

Indiening en verwijzing, blz. 6

Moties

Indiening en verwijzing, blz. 6

Beraadslagingen van de Vlaamse Executieve

Indiening en verwijzing, blz. 6

Opmerking van het Rekenhof

Indiening en verwijzing, blz. 6

Mededeling van het Rekenhof

Indiening en verwijzing, blz. 7

Adviezen van de Vlaamse Mediaraad

Indiening, blz. 7

Arresten van het Arbitragehof

Indiening, blz. 7

Kennisgeving van het Arbitragehof

Indiening, blz. 7

Schriftelijke vragen (R.v.O. art. 69)

Indiening, blz. 8

Samenstelling van Commissies

Wijziging onder de vaste en de plaatsvervangende leden, blz. 8

Vragen (R.v.O. art. 70)

Vraag van de heer H. De Croo tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de Entente tussen de Vlaamse Executieve en de Regering van Quebec, blz. 9

Vraag van de heer L. Peeters tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over het gevolg dat gegeven werd aan de resolutie van 1 juni 1989 betreffende de 8.000 Roemeense dorpen die met afbraak zijn bedreigd, blz. 10

Vraag van de heer W. Van Durme tot de heer L. Walt Niel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, en de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over betere beschermingsmaatregelen voor de Assebroekse meersen, blz. 10

Vraag van mevrouw A. Duroi-Vanhelmont tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de maatregelen tegen de cadmiumverontreiniging van de bodem in de omgeving van het non-ferrobedrijf Affilips in Tienen, blz. 12

Vraag van de heer J. Geysels tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over mogelijke initiatieven van de Vlaamse Gemeenschap in het kader van het internationaal jaar tegen analfabetisme, blz. 14

Vraag van de heer D. Vervaeke tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over mogelijke maatregelen tegen de verfransing in gemeenten rond Brussel, blz. 14

Vraag van de heer R. Van Hooland tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, en de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over de CAO voor de ambtenaren en meer bepaald de weddeverhoging voor de leerkrachten, blz. 15

Interpellaties (R.v.O. art. 72)

Interpellatie van de heer W. Van Durme tot de heer L. Walt Niel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over de beleidsnota Golftherreinen, blz. 16

Sprekers : de heren W. Van Durme, M. Capoen, J. Timmermans, Minister L. Walt Niel

Interpellatie van de heer H. Van Dienderen tot de heer N. De Batselier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, over een mogelijke wijziging van het Gewestplan ten behoeve van grindexploitatie in het Maasland, blz. 21

Sprekers : de heren H. Van Dienderen, J. Dufaux, mevrouw F. Brepoels, Minister N. De Batselier

Indiening van moties, blz. 26

Interpellatie van de heer P. Van Grembergen tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de derde fase van de staatshervorming, blz. 27

Sprekers : de heren P. Van Grembergen, G. Verhaegen, A. Denys, W. Vervaecke, L. Hancké, Minister G. Geens

Indiening van moties, blz. 35

Interpellatie van de heer L. Bril tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de herstructurering van de Vlaamse Administratie en de gevoerde benoemingspolitiek, blz. 36

Sprekers : de heren L. Bril, R. Van Hooland, Minister G. Geens

Interpellatie van de heer A. Denys tot de heer N. De Batselier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, over de toepassing van de economische-expansiewetgeving ten aanzien van NV Amoco Chemicals Belgium en Volvo Europe Truck, blz. 40

Sprekers : de heer A. Denys, mevrouw M.-P. Kestelijn-Sierens, Minister N. De Batselier

Indiening van moties, blz. 45

Interpellatie van de heer J. Laverge tot de heer N. De Batselier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, over de machtsgreep van de SERV op het sociaal-economisch leven in Vlaanderen, blz. 45

Sprekers : de heren J. Laverge, J. De Roo, Minister N. De Batselier

Regeling van de werkzaamheden, blz. 48

Bijlage - Vraag om uitleg (R.v.O. art. 22. 12)

Commissie voor Onderwijs

Vraag om uitleg van de heer E. Beysen tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over het onderwijsbeleid, naar aanleiding van een aantal nota's en ideeën die de Gemeenschapsminister bekendmaakte tijdens de parlementaire recesperiode, blz. 49

Ul Reed

Nr. 2 Woensdag 18 oktober 1989
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 57

Boodschap, blz. 57

Interpellaties (R.v.O. art. 72)

Interpellatie van mevrouw M. Vogel: tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, en de heer H. Weckx, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Brusselse Aangelegenheden, over de aandacht van de Boemerang-actie voor het begeleid wonen en de gevolgen voor de instellingsopvang. blz. 57

Sprekers : mevrouw M. Vogels, Minister J. Lenssens en H. Weckx

Interpellatie van mevrouw M. Vogels tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over het naleven van het akkoord dat tussen de Minister en de vakbonden op 8 mei 1989 in de sector welzijnszorg werd gesloten. blz. 63

Vraag van de heer P. Vangansbeke tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over de onrust bij de opvoeders. blz. 63

Sprekers : mevrouw M. Vogels, de heer P. Vangansbeke, Minister J. Lenssens en de heer L. Hancké

Interpellatie van de heer W. Luyten tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, en de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de evaluatie van 10 jaar Nederlands Taalunie en de hieruit te trekken besluiten. blz. 71

Sprekers : de heren W. Luyten, H. Suykerbuyk, Minister D. Coens

Regeling werkzaamheden, blz. 76

Nr. 3 Woensdag 18 oktober 1989
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 79

Arrest van het Arbitragehof

Indiening, blz. 79

Interpellaties (R.v.O. art. 72)

Interpellatie van de heer E. De Groot tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over de ondoelmatige aanwending van het bijzonder krediet ter ondersteuning van het gemeentelijk beleid ten aanzien van zwakke bevolkingsgroepen. blz. 79

Sprekers : de heren E. De Groot, L. Peeters, J.-P. Pillaert, J. Geysels, Minister L. Van den Bossche

Interpellatie van de heer A. Van Aperen tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de fietspaden-actie in de Noorderkempen. blz. 99

Sprekers : de heren A. Van Aperen, J. Van Looy, J. Sleenckx, J. De Seranno, Minister J. Sauwens

Regeling van de werkzaamheden, blz. 94

Nr. 4 Vrijdag 20 oktober 1989
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 97

Boodschap, blz. 97

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing. blz. 97

Overneming. blz. 97

Voorstellen van resolutie

Indiening en verwijzing. blz. 97

Geschiedberaadslagingen van de Vlaamse Executieve

Indiening en verwijzing. blz. 97

Voorstel van decreet

Wijziging in verwijzing naar Commissie. blz. 98

Gedachtenwisseling SST-problematiek

Interpellatie van de heer A. Denys tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over het uitblijven van een standpunt van de Vlaamse Executieve met betrekking tot de procedure voor de aanleg van een snelspoorwegnet in Vlaanderen en de wijze waarop de Vlaamse Executieve wordt betrokken bij de totstandkoming van de beslissing van de nationale Regering inzake het SST-dossier

Interpellatie van de heer G. Janzegers tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de in verband met de SST gevolgde procedure

Bespreking. blz. 98

Sprekers : de heren A. Denys, G. Janzegers, J. De Seranno, A. Beckers, H. Lauwers, H. Van Dienderen, W. Kuijpers, Minister G. Geens, Minister J. Sauwens, de heer L. Hancké

Indiening van moties. blz. 121

Regeling van de werkzaamheden, blz. 122

Nr. 5 Vrijdag 20 oktober 1989
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 123

Actuele vragen (R.v.O. art. 71)

Actuele vraag van mevrouw M. De Meyer tot de heer N. De Batselier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, over de financiële moeilijkheden bij het Sociaal Fonds voor de Scheepsbouw. blz. 123

Actuele vraag van de heer J.-P. Pillaert tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over het geheim protocol tussen de VMZ en OVAM en de vorige Gemeenschapsminister van Leefmilieu in verband met de verwijdering van slib en de verwerking van septisch materiaal. blz. 124

Actuele vraag van de heer L. Peeters tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de problematiek van de afvoer en de verwerking van huisvuil in Vlaams Brabant. blz. 124

Actuele vraag van de heer P. Berchen tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het niet-ontvangen van VTM via de kabel in de Voer. blz. 125

Actuele vraag van de heer L. Vanhorenbeek tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over de relatie tussen de rechtstreekse afvloeiing van talrijke A2-afgestudeerden naar de arbeidsmarkt en de daling van het aantal inschrijvingen voor een A1-opleiding. blz. 127

Actuele vraag van mevrouw M. Vogels tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over het niet uitbetalen van tijdelijke leerkrachten voor hun proccaties van het 3e trimester van het schooljaar 1988-1989 en de prestaties van september 1989. blz. 127

Regeling van de werkzaamheden, blz. 129

Nr. 6 Dinsdag 31 oktober 1989
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 131

Begrotingsstukken

Indiening en verwijzing. blz. 131

Ontwerp van decreet

Incliening en verwijzing. blz. 131

Voorstellen van decreet

Overneming. blz. 131

Voorstel van resolutie

Indiening en verwijzing. blz. 131

Verslagen van het Rekenhof

Indiening en verwijzing, blz. 132

Beraadslaging Vlaamse Executieve

Indiening en verwijzing, blz. 132

Schriftelijke vragen (R.v.O. art. 69)

Indiening, blz. 132

Boodschappen, blz. 132

Samenstelling van Commissies

Wijzigingen onder de vaste en de plaatsvervangende leden, blz. 132

Vragen (R.v.O. art. 70)

Vraag van de heer J. Timmermans tot de heer L. Waltiel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, en de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over het storten van baggerspecie in de Callemoevijver te Nazareth, blz. 132

Vraag van de heer L. Peeters tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over de subsidiëring van kansarmoedeprojecten, blz. 133

Vraag van de heer P. Van Grembergen tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de aanvraag tot verlenging van de exploitatievergunning van de NV UCB-Sidac, blz. 134

Vraag van de heer L. Peeters tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over het laatsttijdig verschijnen van de begrotingsonderrichtingen voor de OCMW's, blz. 135

Vraag van de heer D. Vervaet tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de Vlaamse culturele vertegenwoordiging bij de Wereldexpo van Sevilla in 1992, blz. 136

Vraag van de heer D. Vervaet tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de Vlaamse vertegenwoordiging bij de Wereldexpo van Sevilla in 1992, blz. 136

Vraag van de heer L. Peeters tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de problemen aangaande de subsidiëring van de erkende culturele centra met v.z.w.-statuut, blz. 136

Vraag van mevrouw M. Vogels tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over een eventuele uitbreiding van de regionale luchthavens, blz. 137

Interpellaties (R.v.O. art. 72)

Interpellatie van de heer A. Denys tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en

Landinrichting, over de problematiek van de waterzuivering in Vlaanderen, blz. 138

Vraag van de heer J. Timmermans tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de niet-goedkeuring van de aanbesteding van het waterzuiveringsstation te Zwalm door de raad van beheer van de VMZ, blz. 138

Sprekers : de heren A. Denys, J. Timmermans, J. Dufaux, M. Capoen, E. Gryp, Minister T. Kelchtermans

Indiening van moties, blz. 150

Interpellatie van de heer G. Annemans tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over de prestaties van de Vlaamse Executieve tijdens het voorbije jaar op het vlak van de kordate federale loyaliteit, blz. 151

Sprekers : de heren G. Annemans, H. Suykerbuyk, W. Luyten en Minister L. Van den Bossche

Regeling van de werkzaamheden, blz. 156

Nr. 7

Dinsdag 31 oktober 1989
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 157

Actuele vragen (R.v.O. art. 71)

Actuele vraag van de heer E. Grp tot de heer N. De Batselier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, over de eenzijdige beslissing tot vervroegde sluiting van de laatste steenkoolmijnen en de aanwending van publieke fondsen voor andere projecten dan mijnexploitatie door KS-manager Geyselincx, blz. 157

Actuele vraag van de J. Timmermans tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de verlaging van de drempels tot indeling van landbouwbedrijven in klasse 1-inrichtingen, blz. 158

Voorstel van resolutie

Voorstel tot spoedbehandeling, blz. 159

Spreker : de heer J. Geysels

Interpellatie (R.v.O. art. 72)

Interpellatie van de heer M. Van Peel tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de nog op te richten Vlaamse Havencommissie en de in uitzicht gestelde investeringen in Zeebrugge, blz. 159

Sprekers : de heren M. Van Peel, W. Content, E. Beysen, H. Candries, M. Desutter, M. Schoeters, Minister J. Sauwens

Voorstel van resolutie

Voorstel tot het verlenen van voorrang in Commissie, blz. 167

Sprekers : de heer J. Geysels, Minister D. Coens

Moties tot besluit van de interpellatie van de heer P. Van Grembergen tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de derde fase van de staats hervorming.

Hoofdelijke stemming, blz. 167

Moties tot besluit van de interpellatie van de heer H. Van Dienderen tot de heer N. De Batselier, Vice-voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, over een mogelijke wijziging van het Gewestplan ten behoeve van grindexploitatie in het Maasland

Hoofdelijke stemming, blz. 169

Spreker : de heer H. Van Dienderen

Moties tot besluit van de interpellatie van de heer A. Denys tot de heer N. De Batselier, Vice-voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, over de toepassing van de economische-expansiewetgeving ten aanzien van NV Amoco Chemicals Belgium en Volvo Europe Truck

Hoofdelijke stemming, blz. 170

Moties tot besluit van de samengevoegde interpellaties van de heer A. Denys tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over het uitblijven van een standpunt van de Vlaamse Executieve met betrekking tot de procedure voor de aanleg van een snelspoorwagweg in Vlaanderen en de wijze waarop de Vlaamse Executieve wordt betrokken bij de totstandkoming van de beslissing van de nationale Regering inzake het SST-dossier en van de heer G. Janzegers tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de in verband met de SST gevolgde procedure

Hoofdelijke stemming, blz. 171

Sprekers : de heren A. Denys en G. Janzegers

Regeling van de werkzaamheden, blz. 172

2e vergadering

Woensdag 18 oktober 1989
Morgenvergadering

VOORZITTER : de heer L. Vanvelthoven.

— De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

— De vergadering wordt geopend om 10 uur.

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

E. Bockstal. A. Op 't Eynde. M. Panneels-Van Baelen. A. Steverlynck; gezondheidsredenen.

J. Caudron. E. Vandebosch; buitenslands.

V. Anciaus. P. Berben, J. Cuyvers. O. Lefeber. R. Vandekerckhove; ambtsverplichtingen.

A. Laridon. E. Vandersmissen. R. Vannieuwenhuyze; familieverplichtingen.

BOODSCHAP

De Voorzitter : Bij brief van 17 oktober 1989 deelt de Voorzitter van de Conseil de la Communauté française mee dat voornoemde Raad zich ter

vergadering van die dag heeft geconstitueerd.

INTERPELLATIES

Interpellatie van mevrouw M. Vogels tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, en de heer H. Weckx, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Brusselse Aangelegenheden, over de aandacht van de Boemerangactie voor het begeleid wonen en de gevolgen voor de instellingsopvang

De Voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Vogels tot de heer Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, en de heer Weckx, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Brusselse Aangelegenheden, over de aandacht van de Boemerang-actie voor het begeleid wonen en de gevolgen voor de instellingsopvang.

Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw M. Vogels (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega, allereerst wens ik een goeie morgen aan het personeel, dat wel op tijd is.

Mijn interpellatie handelt over de boemerang-actie. Op 19 september vorige maand startte de VZW Boemerang met de slogan „Kansen kopen is kansen geven” een radio- en televisie-campagne ten voordele van het project „Begeleid Wonen”. De

ingrediënten : een loterij gekoppeld aan een dagelijks quizprogramma en een aantal informatieve programma's. De bedoeling : de bevolking sensibiliseren, maar ook en vooral, op basis van pakkende beelden, een stuk medelijden opwekken en geld uit de zakken van de burger halen.

Mijnheer de Minister, dit beleid is een vreemde bedoening met een wrange nasmaak : de actie heeft tot doe personen met minder mogelijkheden een zo normaal mogelijk leven te laten leiden. Dit kan in Vlaanderen blijkbaar enkel als men via de media de nadruk op hun abnormaalzijn legt. Toch een merkwaardige contradictie ! Als de vormen van begeleid zelfstandig wonen beantwoorden aan een reële en algemeen erkende nood binnen de welzijnszorg, dan is het de taak van de overheid om hiertoe het kader uit te tekenen en dit te financieren.

De projecten begeleid wonen ontstonden in de jaren 1960 — begin 1970 als een antwoord op de nieuwe orthopedagogische inzichten over de welzijnszorg. De opvang in groot-schalige instellingen en het wegbergen ver van de woonkernen hypothekeerden de integratie van minder be-gaafden en gehandicapten en gaan totaal voorbij aan de specifieke noden van bepaalde categorieën van gehandicapten, thuislozen en psychiatrische patiënten die geen ander alternatief hadden dan jarenlang weg-geborgen te worden in een instelling, hoewel zij met een minimum aan begeleiding zelfstandig zouden kunnen wonen.

Vogels

Het staat vast dat deze nieuwe inzichten onvoldoende ingang vonden in de traditionele welzijnsopvang die doorheen de jaren vergroeid was met de traditionele instellingsopvang en onvoldoende flexibel bleek om de nieuwe noden in de sector op te vangen.

Zowel binnen de sector gehandicaptenzorg als binnen de sectoren thuislozenzorg en geestelijke gezondheidszorg ontstonden projecten begeleid wonen uit idealisme en engagement van individuen en VZW's die, vooral in de beginfase, konden rekenen op onrechtstreekse steun van de overheid via de stelsels van de tijdelijke tewerkstelling zoals BTK en DAC. Naarmate deze projecten in vaak moeilijke omstandigheden de daadwerkelijke nood aan begeleid wonen en de efficiëntie van de werkvorm bewezen verscheen deze opvangvorm ook meer en meer in de officiële beleidsnota's.

Zo werd bij voorbeeld in de beleidsnota van Minister Steyaert van 6 december 1984, ter voorbereiding van

het Vlaams Fonds voor Gehandicaptenbeleid, ruim ingegaan op de nood aan differentiatie van de opvang. Ook tijdens de bespreking in de Vlaamse Raad in 1985 werd deze nood bevestigd en werden aanzetten gegeven tot een concrete omkadering en de subsidiëeringsvoorwaarden voor diensten begeleid wonen.

Ook binnen de diensten voor geestelijke gezondheidszorg en de thuislozenzorg werden talloze beleidsnota's uitgewerkt, werden gesprekken gevoerd met beleidsverantwoordelijken en werd telkens op korte termijn een definitieve regeling beloofd.

Heren Ministers, wij staan nu aan de vooravond van de jaren '90. De noodzaak aan de projecten begeleid wonen is algemeen aanvaard en ten volle in de feiten ook bewezen. De concrete omkadering en steun daarentegen laten nog steeds op zich wachten. Dit heeft meer en meer — dit wil ik onderstrepen — nefast gevolgen. Het ontbreken van overheidssubsidies verplicht projecten personeel met tijdelijke statuten aan te werven. Dit brengt de continuïteit

en de kwaliteit van de hulpverlening in gevaar. Bovendien komt, door de afbouw van de tijdelijke projecten, ook deze tewerkstellingsvorm meer en meer op de helling te staan.

Ten tweede, de projecten worden op die manier bovendien verplicht om via allerlei kleinschalige Boemerangacties beroep te doen op liefdadigheid om de werkings- en begeleidingskosten te dekken. Dit slurpt enorm veel energie op die alleen maar wordt afgeleid van de ware opdracht, met name de begeleiding.

Ten derde, de onzekerheid op termijn van de projecten hypothekeert niet alleen de continuïteit maar ook de kwaliteit van het aan te werven personeel, zeker op een moment van toenemende schaarste aan gekwalificeerd personeel op de arbeidsmarkt.

Ten vierde, de niet-officiële erkenning van deze woonvorm maakt dat de nodige relaties met de andere sectoren moeilijk tot stand komen en zwaar worden gehypothekeerd bij voorbeeld de relaties met de OCMW's. Zo beschouwen verschillende OCMW's een bewoner van een begeleid-wonenproject niet als een alleenstaande, maar als een samenwonende. Dit heeft in de feiten ertoe geleid dat het begeleid wonen voor een aantal kandidaatbewoners omwille van financiële redenen onmogelijk blijft.

Op die manier zijn de projecten ook niet in staat als volwaardige gesprekspartner op te treden ten aanzien van de sociale huisvestingsmaatschappijen terwijl precies binnen de sociale huisvesting heel wat kansen zouden moeten worden ingebouwd voor zowel vormen van begeleid wonen als vormen van fokus-wonen.

Ten vijfde, maakt de niet-erkenning dat er een totaal gebrek aan planning is van deze initiatieven die her en der ontstaan, mekaar soms overlappen, groeien vanuit totaal verschillende beheersstructuren, werken met totaal andere omkaderingen, enzovoort.

Dit alles maakt dat de initiatieven projecten begeleid wonen niet anders kunnen dan een ten gronde voor hun cliënten vernederend initiatief als

Minister D. Coens (CVP) en (rechts van hem) Minister H. Weckx (CVP) werden respectievelijk geïnterpelleerd door de heer W. Luyten (VU) en mevrouw M. Vogels (Agalev)

Boemerang toejuichen. Zij kunnen niet anders dan hopen dat deze actie de druk op de overheidsketel verhoogt om dan toch uiteindelijk te komen tot een decretale regeling van de Begeleid-Wonen-vormen.

Zich hierbij blijven verschuilen achter budgettaire beperkingen zou niet eerlijk zijn. Het moet stilaan duidelijk zijn dat initiatieven die een minder beperkende omvang voorzien de overheid veel minder kosten dan de all-in instellingsopvang.

Alleen al voor de instellingsopvang in het kader van het Fonds 1981 werd in 1986 7,1 miljard frank uitgegeven tegenover 6 miljoen voor Begeleid Wonen voor mentaal en fysisch gehandicapten samen.

Door de hervormingsplannen van Minister Busquin voor de psychiatrische ziekenhuizen krijgt de Vlaamse Overheid er een zware uitdaging bij met betrekking tot de opvang van mentaal gehandicapten die nu nog in de psychiatrie verblijven en er in feite niet thuishoren.

Mijns inziens moet dit aanleiding geven tot een breder debat over de herstelling en ombouw van de opvang binnen de sector in de richting van de minder beperkende opvang.

Ik hoop dan ook dat de media-actie-Boemerang voor de beleidsverantwoordelijken een voldoende signaal is om eindelijk effectief werk te maken van een decretale omkadering die de erkenning moet zijn van het jarenlang idealistisch werken binnen deze projecten.

Mijnheer de Minister, ik zou u dan ook concreet willen vragen wat op dit ogenblik de stand van zaken is met betrekking tot de decretale uitwerking van de Begeleid-Wonen-diensten.

Bent u bereid om hiertoe op korte termijn een breed overleg op te zetten met de bestaande initiatieven.

Mijns inziens moet dit overleg op twee niveaus gebeuren: : Vooreerst, op regionaal niveau wat de planning, de Inplanting en de eventuele samenwerking betreft tussen de verschillen-

de diensten. Dit kan volgens mij best binnen de bestaande provinciale welzijnscommissies gebeuren. Vervolgens op Vlaams niveau wat de concrete uitwerking betreft van kwaliteits- en omkaderingsnormen. Misschien zijn hier de alomverteenwoordige bestaande hoge raden het juiste forum om hierover een aantal voorstellen te formuleren.

Bestaan er momenteel plannen voor een mogelijke reconversie van middelen uit de traditionele opvang naar de nieuwe opvangvormen ? Zo ja, dan wordt het dringend tijd dat wij die ten gronde bespreken en operationeel maken, want het vrijkomen van middelen uit de traditionele opvang is de absolute voorwaarde voor het bestaansrecht van de nieuwe begeleid-wonen-projecten. Zo neen, wanneer mogen wij hierrond eindelijk voorstellen verwachten ?

De Voorzitter : Minister Lenssens heeft het woord.

Minister J. Lenssens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, alvorens in het kort op deze problematiek dieper in te gaan, wens ik drie zaken voorop te stellen.

Ten eerste, inzake de werksoort begeleid wonen omvat mijn bevoegdheid drie sectoren, met name de sector van de gehandicapten, de thuislozen en de bijzondere jeugdzorg.

Ten tweede, ik ben het eens met mevrouw Vogels waar zij zegt dat het de taak is van de overheid en niet van benevole acties om structureel dit type van nieuwe werkvormen uit te bouwen en derhalve ook te financieren.

Ten derde, in beginsel kadert de werksoort begeleid wonen in één van de krachtlijnen die ik in het welzijnsbeleid tot ontwikkeling wil laten komen, met name de differentiatie, ook omdat dit een meer humane vorm is van begeleiding dan een instellingsgerichte opvang.

Mevrouw Vogels, het is echter niet juist dat het enkel buiten de klassieke sector zou zijn {die te weinig flexibel zou zijn} dat deze initiatieven zijn ontstaan. Het grootste gedeelte, ze-

ker in de sector van de gehandicapten, zijn de projecten van begeleidwonen vanuit de instellingen opgezet, wat zeer positief is, want daarvoor wordt eens te meer bewezen dat die vrije instellingen een zeer grote dynamiek hebben en ook over de soepelheid beschikken om zelfs, vooruitlopend op in wetten en decreten vertaalde reglementen, bepaalde experimenten te doen.

Ik spreek mijn appreciatie uit voor de Boemerang-actie, vooral omdat de belangrijkste doelstelling van de initiatiefnemers het opwekken van belangstelling is voor dit type van werkvorm bij een heel breed publiek. Geen enkele regering is in staat om dit zo voortreffelijk te doen dan de media, die zich achter dit project hebben geschaard. Al mijn waardering dus voor dit initiatief. Het is echter slechts een symbolisch gebaar, hoeveel financiële middelen die acties ook mogen opbrengen. Het blijft een eenmalig symbolisch gebaar dat welkom zal zijn bij de betrokken diensten die in de sector actief zijn. Dit project moet echter worden gevolgd door meer structurele opvang.

Wat is de toestand in de drie sectoren ? Ten eerste, inzake de sector van de gehandicapten, exclusief het focus-wonen dat ook een vorm is van zelfstandig wonen, heeft sinds 1986 de Vlaamse begroting een reeks projecten gesteund. In 1986 bedroeg dit 3 miljoen frank en in 1989 is dat opgelopen tot 8,5 miljoen frank onder de vorm van facultatieve toelagen die worden gespreid over 24 diensten begeleid wonen voor mentaal gehandicapten die geen erkenning hebben omdat er ter zake geen reglementering is, maar die onder die vorm steun krijgen. Ik wil er onmiddellijk op wijzen dat in de sector van de gehandicapten niet alle personen voor die formule in aanmerking komen en dat daarom selectief wordt tewerkgegaan. Het staat echter vast dat men, mits de nodige voorbereiding, daar heel ver kan in gaan. Dit kan ik illustreren met een recent voorbeeld. In Lovendegem heeft men 8 personen met een lichte of matige handicap, waarvan de gemiddelde verhuifdsduur in de instelling 31 jaar was, in twee woningen samen

Lenssens

gebracht. Dit bewijst dat, mits passende orthopedagogische begeleiding en een langdurige mentale voorbereiding, het inderdaad mogelijk is heel wat mensen deze humane vorm van zelfrealisatie en zelfontplooiing te bieden via een project van begeleid wonen.

Ten tweede, wat met de regeling ? Zonder op enige wijze pejoratief te willen doen naar aanleiding van de Boemerang-actie moet ik zeggen dat ik niet op deze actie heb gewacht om een reglementering voor te bereiden. Ons probleem was dat het koninklijk besluit nummer 81 van 1967 deze nieuwe werkvormen uitsluit. In het programmadecreet, dat in de komende weken aan de Raad zal worden voorgelegd, hebben wij het toepassingsgebied van het Fonds '81 uitgebreid tot thuisbegeleiding, focus-wonen en begeleid zelfstandig wonen. Al die formules zullen vanaf 1990 dus kunnen putten uit het Fonds voor Voorzieningen voor Gehandicapten. Dit is een belangrijke verbetering, die ook meer soepelheid biedt. Als dit decreet wordt goedgekeurd is het mijn bedoeling uiterlijk in de loop van 1990 tot een reglementering te komen, waarbij wij ons laten inspireren door het advies van de Hoge Raad voor de Minder Validen, dat reeds in de loop van 1985 werd uitgebracht. Ik durf vandaag nog niet zeggen in welke mate wij het advies integraal zullen volgen. Wij zullen moeten programmeren, rekening houdend met een geleidelijke groei in de komende jaren. Belangrijk is dat de lopende projecten — het gaat over een 300-tal gehandicapten — op de kortst mogelijke termijn een reglementering en een personeelsomkadering krijgen die een verdere uitbouw toelaat.

De sector Bijzondere Jeugdbijstand is sinds 11 mei 1983 gereguleerd. Daar is het probleem minder acuut, hoewel ook daar vragen rijzen om de bestaande normen te herzien. Dit zal pas kunnen gebeuren als de erkenningscommissie, die volgende week officieel wordt geïnstalleerd in het kader van het decreet op de bijzondere jeugdbijstand, een advies zal hebben uitgebracht over desgevallend

nieuwe omkaderings- en andere vormen.

Ook in de sector van de daklozen werden uitstekende initiatieven genomen vanuit de residentiële sector zelf, waar men met eigen middelen en met de opsloringsprogramma's een aantal projecten heeft opgezet. Ik kan hier bevestigen wat u in de begroting zal lezen, namelijk dat de Executieve mij gevolgd heeft in mijn vraag om een substantiële verhoging van de kredieten voor deze sector, met name tot 50 miljoen. Als u weet dat er tot nu toe een krediet was van 43 miljoen, vermeerderd met een aantal IBF-personeelsleden, zal u moeten toegeven dat dit een relatief belangrijke inspanning is, die mij moet toelaten, enerzijds, het aantal opvangplaatsen voor daklozen op te voeren en, anderzijds, — maar dat moet met de sector overlegd worden — ook daar te komen tot een reglementering voor formules van begeleid wonen.

Ziedaar, mijnheer de Voorzitter, mijn antwoord aan mevrouw Vogels. Mijn conclusie is duidelijk : deze werkvorm van begeleid wonen past volkomen in het deferentiebeleid dat wij in deze sector verder moeten voeren, niet alleen omdat het een goedkopere, maar vooral omdat het een meer humane vorm is. Ik heb met dit type van opvang niet de minste moeite. Het is duidelijk een nieuwe werkvorm, die in de komende jaren zijn volle ontplooiingskansen moet krijgen.

De Voorzitter : Minister Weckx heeft het woord.

Minister H. Weckx (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, de interpellatie van mevrouw Vogels biedt mij even de gelegenheid om mijn visie op zekere aspecten van het psychiatriebeleid nader toe te lichten.

Zoals het geachte lid wel weet, dateert mijn aandacht voor de psychiatrie niet van vandaag. Inderdaad, reeds bij mijn ambtsaanvaarding als Gemeenschapsminister voor Volksgezondheid heb ik hiervan echt een prioriteit willen maken. In deze context heb ik — en u zal zich dat wellicht herinneren — hevig geprotes-

teerd tegen de unilaterale, drastische besparingsvoorstellen die op een zeker ogenblik in de schoot van de nationale overheid voor een bedrag van 650 miljoen frank in het vooruitzicht werden gesteld.

Tijdens de talrijke bezoeken — en ik heb op dit ogenblik meer dan 25 instellingen in Vlaanderen bezocht — die ik aan psychiatrische instellingen heb gebracht, viel het mij vaak op in welke weinig benijdenswaardige omstandigheden sommige patiënten vandaag nog hun leefdagen moeten doorbrengen, zonder enige vorm van privacy, in verouderde gebouwen en met een omkadering die onvoldoende is om hen buiten de strikt nodige verzorging, of ik zou soms beter bewaking zeggen, ook nog mogelijkheden tot activering of zinvolle tijdsbesteding te bieden.

Ik heb hierbij reeds uitdrukkelijk gesteld dat een lineaire en opgelegde afbouw zeker niet is gewenst, wel een grondige heroriëntering. De instellingen moeten bij deze operatie worden geholpen door het geven van stimuli. Deze stelling hebben wij kunnen doordrukken bij de onderhandelingen in de eerste helft van dit jaar met de nationale Minister naar aanleiding van het gekende protocol.

De doelstellingen die mijns inziens moeten worden nagestreefd in het psychiatrisch beleid zijn voldoende kwalitatief hoogstaand aanbod, dat wordt gedifferentieerd opdat de patiënten in functie van hun mogelijkheden een aangepaste behandeling zouden kunnen krijgen. De zelfredzaamheid moet in de mate van het mogelijke sterk worden aangemoedigd. De stelling moet zijn : hospitalisatie indien medisch nodig ; voor de rest, de patiënten zoveel mogelijk ambulante begeleiden.

Ook ten aanzien van de omgeving moet de stigmatisatie van psychiatrische patiënten worden vermeden. Dit kan onder meer door de heroriëntering naar de PAAZ-diensten in de algemene ziekenhuizen en, daar waar mogelijk, naar semi-residentiële opvang in de vorm van kleinschalige projecten.

De uitbouw van beschermde **woon-**

Weckx

vormen is niet nieuw. Het behoort reeds sinds het eind der zeventiger jaren tot de bekommernis van zowel de intramurale als extramurale geestelijke gezondheidszorg.

In Vlaanderen bestaan momenteel 39 vzw's of inrichtende machten die samen een 130 huizen groeperen en woongelegenheden bieden aan een 700-tal bewoners. Deze projecten zijn vrij gelijkmatig verspreid over Vlaanderen. Deze initiatieven gaan zowel uit van psychiatrische ziekenhuizen, algemene ziekenhuizen, centra voor geestelijke gezondheidszorg als van onafhankelijke initiatieven, zowel geïsoleerd als in onderling samenwerkingsverband. Zo zijn er drie projecten voor beschut wonen zuiver opgestart vanuit de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg in Brussel, Leuven en Blankenberge en vijf in samenwerking met psychiatrische instellingen in Duffel, Sint-Truiden, Sint-Niklaas, Roeselare en Brugge.

Vermelden wij tevens nog dat de Geelse Gezinsverpleging — en deze is al meer dan 150 jaar oud — op dit ogenblik meer dan actueel is en nog heel wat psychiatrische patiënten worden opgevangen in pleeggezinnen met ziekenhuisstatuut.

Tenslotte moeten wij de aandacht vestigen op de therapeutische gemeenschappen, die ex-psychiatrische patiënten of alcohol- en andere drugverslaafden begeleiden. Ik heb het over : Ovaal, Passage 44, de Purperen Deur en Oasis. De therapeutische gemeenschappen worden deels gesubsidieerd door het Fonds '81 en deels door middel van een ZIV-conventie. Ik denk hier ondermeer aan De Kiem, De Sleutel, De Spiegel, Kompas, Katharsis en Adic.

Al deze voorzieningen beschikken nog niet over een eigen reglementering en zijn sterk afhankelijk van tijdelijke statuten, al dan niet toegevoegd aan personeel verbonden aan ziekenhuizen, diensten voor geestelijke gezondheidszorg of andere instellingen.

Hieruit kan geenszins de conclusie worden getrokken als zou de over-

heid niets hebben gedaan. Het blote feit dat er geen éénvormig reglementair kader is houdt zowel verband met de diverse opvattingen — dat is ook in de realiteit zo, en terecht — inzake beschut of beschermd wonen als met nuances inzake doelgroepen en overgangsformules die voortvloeien uit de verscheidenheid van de bestaande structuren. Dat de middelen die ter beschikking worden gesteld soms de vorm aannemen van terbeschikkingstelling van werkloze werknemer mag, bij wijze van overgang, geen bron van kritiek zijn, integendeel. Dat tijdelijk aan het particulier initiatief ruimte wordt gelaten om nieuwe vormen uit te proberen kan evenmin worden betreurd.

Inzake de nationale gezondheidsinstanties dient gezegd dat voorstellen voor nieuwe beschutte woonvormen door de Minister van Sociale Zaken meestal werden of worden gekoppeld aan de afbouw van bestaande bedden. In dit verband kan verwezen worden naar de Omzendbrief van 19 december 1985 van de toenmalige Minister van Sociale Zaken aan de inrichtende machten van de psychiatrische ziekenhuizen. Ook is er nog het koninklijk besluit nummer 407 dat de wet op de ziekenhuizen wijzigt door expliciet initiatieven inzake beschermd wonen af te bakenen. Tenslotte is er nog de programmawet van 30 december 1988 die het beschut wonen mogelijk maakt zowel voor psychiatrische als voor algemene ziekenhuizen.

Het recente protocol tussen de nationale Regering en de Gemeenschappen met betrekking tot het voeren van gezondheidsbeleid, de dato 16 juni 1989, bepaalt, dat bedden buiten moratorium in de psychiatrische ziekenhuizen, verplicht, versneld en progressief omgeschakeld moeten worden, onder meer naar beschut wonen, voor zover daartoe behoefte bestaat, en dit dan met uitdovend karakter van de ontstane beschutte woonvorm.

Ook wordt de mogelijkheid voorzien tot het op vrijwillige basis omschakelen van een aantal T-bedden naar alternatieve verzorgingsvormen zoals onder meer beschut wonen. Dit zou

evenzeer door stimuli worden aangemoedigd. Daarbij zullen equivalentieregels van toepassing zijn zodanig dat één ziekenhuisbed recht geeft op één plaats voor beschut wonen. De reconversie waarvan sprake in het protocol zal gedeeltelijk aanleiding kunnen geven tot een poolvorming van plaatsen voor beschut wonen.

Tenslotte vermeld het protocol nog dat de nodige samenwerkingsverbanden zullen moeten worden opgezet tussen de intramurale en extramurale sector waarin de aangeslotenen als gelijkwaardige partners in de samenwerking kunnen worden betrokken.

Via deze samenwerkingsverbanden zullen ook patiënten door diensten voor geestelijke gezondheidszorg kunnen worden doorverwezen naar plaatsen van beschut wonen en van doorgangstehuizen.

Wij hopen dat deze basisprincipes snel in uitvoeringsbesluiten zullen worden vastgelegd en de nodige financiering vanuit het RIZIV hieraan zal worden gekoppeld, dat is even belangrijk.

Doch niet alleen via de intramurale sector is er een wettelijk kader aangeboden ter ondersteuning van ex-psychiatrische patiënten.

Inzake het gezondheidsbeleid vanuit de Vlaamse Gemeenschap moge ik verwijzen naar het recente executievebesluit van 12 oktober 1988 houdende erkenning en betoelaging van centra voor geestelijke gezondheidszorg. Dit besluit bevestigt de bepalingen van het koninklijk besluit van 1975, waarin de centra voor geestelijke gezondheidszorg de opdracht krijgen een algemeen psychische hulp en begeleiding te bieden.

Er wordt de nadruk gelegd op het feit dat op een geïntegreerde wijze aan de medisch-psychiatrische, psychologische en sociale aspecten van het probleem of de stoornis aandacht moet besteed worden. Dit kan vanuit het centrum maar ook ambulante in de eigen leefomgeving van de patiënt. Het executievebesluit laat zelfs toe bijzondere hulpverlening op te zetten naar specifieke leeftijdsgroepen of bijzondere doelgroepen. Ex-

Weckx

psychiatrische patiënten kunnen daar een onderdeel van zijn.

Ten laste van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap worden de loonkosten van de psychiatrische, de psychologische, maatschappelijke en administratieve functies in de centra voor geestelijke gezondheidszorg volledig terugbetaald. Er is ook een tussenkost in de werkingskosten.

Ten einde de verdere uitbouw van deze ambulante sector veilig te stellen, heb ik binnen mijn begroting-Volksgezondheid een zware inspanning geleverd om het budget voor de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg te verhogen. Indien de Vlaamse Raad -hiermee zal instemmen naar aanleiding van het begrotingsdebat, zal het bedrag in 1990 met 12 procent -worden verhoogd ten opzichte van 1989 terwijl dit stijgingspercentage voor het geheel van mijn begroting voor het medisch-sociaal beleid slechts 2 procent bedraagt. Dit zal mij toelaten de reeds lang gevraagde equipe-uitbreiding toe te staan ten einde de mogelijkheid te creëren om ex-psychiatrische patiënten te kunnen begeleiden.

Ook met betrekking tot de reconversie van de psychiatrische instellingen wens ik mijn politiek van versnelde nieuwbouw en herconditioneringswerken in de verouderde instellingen voort te zetten.

Tijdens de onderhandelingen in verband met de bouwkalender — u weet dat enkele weken geleden het desbetreffende koninklijk besluit in het Staatsblad is verschenen — ben ik erin geslaagd het huidige investeringsvolume te kunnen handhaven en daarbuiten nog eens een extra bedrag vrij te maken voor herconditioneringswerken van psychiatrische ziekenhuizen.

In elk geval heb ik tijdens de begrotingsgesprekken in de schoot van de Executieve kunnen bekomen dat er geen inleveringen zijn met betrekking tot de investeringen in de ziekenhuissector. Indien de Vlaamse Raad hiermee instemt zal ik het investeringsniveau van 1989 kunnen

handhaven en hierin de nodige prioriteiten leggen ten aanzien van de psychiatrie.

De Boemerangactie is er aldus niet nodig geweest om de overheid te overtuigen van de noodzaak van beschermd wonen. De inspanningen die geleverd worden zijn wellicht nog te beperkt of vorderen te traag maar er is eindelijk toch enige beweging te ontwaren. Boemerang bevestigt wel dat er binnen het aanbod aan beschermd wonen voldoende variatie dient te zijn. Dit was ook de mening van de overheid bij de eerste stappen op het terrein van dit nieuwe type van voorziening. Begeleid zelfstandig wonen is een huis met vele kamers. Beschermd wonen vanuit de psychiatrie is met andere woorden onvoldoende.

Tot slot wil ik hier nog aan toevoegen dat het voor ieder lid van deze Raad moet duidelijk zijn dat de prijs van de hervormingen in de psychiatrie binnen de huidige ziekteverzekering noch geheel noch gedeeltelijk ten laste mag worden gelegd van de gezondheids- en de welzijnszorg binnen de Vlaamse Gemeenschap.

Inzake de ambulante geestelijke gezondheidszorg heeft de Vlaamse Gemeenschap haar verantwoordelijkheid reglementair en budgettair op zich genomen. Een reële overheveling van nieuwe taken uit de nationale gezondheidszorg dient gepaard te gaan met nieuwe financiële middelen.

Elke nieuwe scheefftrekking in de nationale gezondheidszorg zal nieuw voer zijn voor het debat van de verdere communautarisering van deze sector.

De Voorzitter : Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw M. Vogels : Mijnheer de Voorzitter, vooreerst wil ik de heren Ministers danken voor hun toch hoopvol antwoord inzake het begeleid wonen. Er is inderdaad een en ander op til ; toch blijven er nog heel wat vragen open.

Aan Minister Lenssens wens ik te zeggen dat het juist is dat bepaalde, maar zeker niet alle projecten bege-

leid wonen zijn ontstaan uit de traditionele instellingen. Ere wie ere toekomt : binnen deze instellingen waren het vooral de werkers, de opvoeders, die daartoe het initiatief hebben genomen. In bepaalde gevallen — in andere gevallen weer niet — werden zij gevolgd door de inrichtende macht.

Ten tweede, een specifieke vraag inzake de aangekondigde reglementering betreffende het begeleid wonen in de gehandicaptensector, die de Minister voor 1990 vooropstelt.

Voorziet u bij de uittekening van deze reglementering een advies- en informatiefase ? U hebt verwezen, net zoals ik, naar het advies van de Vlaamse Hoge Raad van 1985. Beoelde Raad stelde toen duidelijk dat men zich in een experimentele fase bevond. tussen 1985 en vandaag zijn er een aantal nieuwe inzichten verworven ; een aantal zaken zijn duidelijker geworden. Bijgevolg zou het nuttig zijn, vooraleer tot een definitieve reglementering over te gaan, de teksten voor advies en informatie voor te leggen.

Thans kom ik tot een concrete vraag betreffende de betrokkenheid van de provinciale welzijnscommissies inzake het detecteren van de noden in de verschillende regio's en inzake de inplanting.

In het verleden is duidelijk gebleken dat de gecreëerde welzijnsopvang onvoldoende was gepland, zodat er in bepaalde streken van het land te veel en in andere streken te weinig instellingen zijn. Mijns inziens moet deze toestand worden vermeden ; wij moeten tot nieuwe opvangsvormen komen. Wij hebben daartoe een instrument, met name de provinciale welzijnscommissies. Zij zouden tot samenwerking moeten overgaan en hun verantwoordelijkheid nemen.

Ik dank ook de heer Weckx voor de constructieve wijze waarop hij deze sector benadert. Ik denk evenwel dat het zeer belangrijk is de verscheidenheid, die in deze sector in het raam van de therapeutische opvang van psychiatrische patiënten bestaat — die een rijkdom is — zich op het vlak van het beleid dient te vertalen.

vogels

Het is de taak van de overheid deze verscheidenheid samen te brengen, zodanig dat men van mekaar kan leren, ten einde tot de meest flexibele reglementering te komen, door niet enkel de gevolgen ervan weg te werken, maar ook de rijkdom van de verschillende opvangvormen te behouden. Ook daar rijst een concrete vraag naar betrokkenheid, in samenwerking en inspraak bij de bestaande projecten.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van mevrouw M. Vogels tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over het naleven van het akkoord dat tussen de Minister en de vakbonden op 8 mei 1989 in de sector welzijnszorg werd gesloten.

Vraag (R.v.O. art. 70. 6 c)

Vraag van de heer P. Vangansbeke tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over de onrust bij de opvoeders

De Voorzitter : Aan de orde zijn de interpellatie van mevrouw Vogels tot Minister Lenssens over het naleven van het akkoord dat tussen de Minister en de vakbonden op 8 mei 1989 in de sector welzijnszorg werd gesloten en de daaraan toegevoegde mondelinge vraag van de heer Vangansbeke tot Minister Lenssens over de onrust bij de opvoeders.

Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw M. Vogels (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, ik zou deze interpellatie op een andere manier willen beginnen dan mijn vorige, met name met een citaat uit het zwartboek dat tijdens de voorjaarsacties van de welzijnswerkers werd uitgegeven. Daaruit citeer ik het relaas van een opvoedster :

„Ik ben opvoedster, ik geniet van mijn job

— omdat het werken met jongeren die het moeilijk hebben me heel veel voldoening geeft. Ik geniet als ik merk dat ze een stuk gegroeid zijn, weerbaarder worden :

— omdat ik een warm gevoel vanbinnen krijg als ze laten zien dat ze zelf deugd hebben aan een babbel, een knuffel, een aai over hun bol. Ik geniet als ze mij eens stevig beetpakken. Kortom, het doet mij goed als ik merk dat we om mekaar geven, dat we een band hebben en samen een stuk weg atleggen.

Ik ben opvoedster, ik lijk wel goed gek

— omdat ik in 1988 juist geteld 388 niet betaalde en niet gecompenseerde overuren moest doen om mijn taakpakket enigszins rond te krijgen :

— omdat ik onregelmatige uren, de lange ononderbroken diensten, avond- en weekendwerk, nachtdiensten, op den duur wel doorwegen op mijn gestel. Dit werk vreet langzaam maar zeker aan mijn energie en mijn gezondheid :

— omdat opvoeder-zijn mij en mijn collega's voor de onmogelijke keuze stelt :

— ofwel geef je de jongeren die aandacht waarop ze recht hebben en presteer je hopen onbetaalde overuren die je niet kan compenseren.

— ofwel probeer je je aan je 40-urenweek te houden en heb je het frustrerende gevoel dat je de jongeren in de kou laat staan.

Ik ben opvoedster, ik stel mij vragen

— ik vraag mij af of het normaal is dat de arbeidsreglementering niet kan toegepast worden omdat we onderbezet zijn, onder andere compensatie feestdagen, compensatie overuren, vervanging bij ziektes ;

— ik vraag mij af of onze beleidsverantwoordelijken opvoeder-zijn nog altijd zien als een roeping in plaats van als een volwaardig beroep ;

— ik vraag mij af of onze beleidsverantwoordelijken enig zicht hebben op de leegloop in de sector. Opvoeders houden deze ondergewaardeerde en

onderbetaalde job niet vol omwille van de arbeidsbelasting, de stress, de gevolgen van het permanent vrijwillig engagement tegenover gezins- en privéleven.”

Deze citaten, geplukt uit het zwartboek, opgesteld door werkers in instellingen voor bijzondere jeugdzorg, vat beter dan welk eisenplatform samen waar het tijdens de actie die de welzijnssector dit voorjaar beroerde om te doen was. Het is steeds mijn overtuiging geweest dat de Vlaamse Executieve dit signaal van jarenlange opgekropte woede en onmacht onvoldoende au sérieux genomen heeft. Men heeft zich verscholen achter de excuses van budgettaire beperkingen en nooit het echte begrip getoond die de welzijnswerker verdiende. Het conflict is verworden tot een bitter machtsspel dat diepe wonden heeft nagelaten en niet van aard was om de toch noodzakelijke vertrouwensrelatie tussen welzijnsoverheid en welzijnswerkers te behouden.

Op 8 mei 1989 werd dan uiteindelijk toch een akkoord bereikt. Dit akkoord was een compromis, zoals, zo niet alle dan toch vele akkoorden dat zijn. Het volstond niet voor velen die opkwamen voor de rechten van hun sector. Het was ook maar een begin van, dat was ten minste de hoop van velen, hernieuwd vertrouwen en verdede onderhandelingen.

Nu amper 5 maanden later is ook die hoop ijdel gebleken, en ik heb stellig de indruk dat de Vlaamse Executieve verder gaat op de oude lijn, liet machtsspel in plaats van het noodzakelijke overleg onder evenwaardige partners. Reeds tijdens de vakantie maanden vaardigde u zonder het nochtans beloofde overleg, besluiten uit met betrekking tot een nieuwe anciënniteitsregeling, met betrekking tot de zogenaamde forfaits en dit tot grote verbazing van zowel werknemers als werkgevers in de sector.

Daarbij komt nu de negatie van een aantal akkoorden die in een technische werkgroep werden gesloten tussen werkgevers, werknemers en administratie met betrekking tot de verdeling van het toegewezen extra personeel. Deze technische werkgroep heeft ook, al was men het niet altijd

Vogels

eens over alle punten, degelijk gewerkt en op constructieve wijze voorstellen gedaan. Zo werd er een unaniem advies verstrekt om binnen het Fonds '81 de 144 IBF-betrekkingen als verworven te beschouwen als behorend tot het subsidieerbaar personeelskader en om de overige 500 toegezegde extra eenheden te verdelen op basis van het volgende.

Ten eerste, het verschil tussen het personeel, PN, volgens norm en het toegelaten personeel, PR, waarbij men beoogde een deel van de effecten van de personeelsstop op te vangen.

Ten tweede, het aanpassen van de normen voor WE-bezetting bij volwassenen. Vooral over de basis waarop het aanpassen van de WE-norm moest gebeuren bestond geen gemeenschappelijk standpunt en gaf de technische werkgroep een verdeeld advies, waarbij een voorstel van werknemers en de administratie, een ander van de werkgevers. Op 29 juli 1989 heeft de Vlaamse Executieve zelf een beslissing genomen voor de uitbreiding van de WE-norm voor volwassenen.

Met deze normuitbreiding, uitsluitend voor volwassenen, komt de maximale norm zelfs nog niet op het huidige niveau van de minderjarigen, meer concreet in een instelling voor zwaar zorgenbehoeftige volwassen gehandicapten die voor 59 procent of meer aanwezig zijn in weekends moet men het nog altijd met een lagere weekendnorm stellen dan bij minderjarigen met 30 procent aanwezig in het weekend. In het internaat heeft men voor twee leefgroepen 3 opvoeders supplementair, in het bezigheids- of nursinghome zal dit met de aangepaste norm slechts 1 2/3 personeelskracht zijn, zelfs bij 80 procent weekendaanwezigheid.

Bij volledige en integrale toepassing van deze nieuwe norm zouden 147 jobs nodig zijn en het leek dan ook logisch dat de Minister deze 147 betrekkingen zou vrijmaken. Hiermee zou de Minister alleszins uitvoering geven aan z'n akkoord waarbij 150 betrekkingen voor normaanpassing

gereserveerd werden. Een mededeling van 19 september 1989 heeft er echter anders over beschikt.

Want wat blijkt dat u volledig tegen het unaniem advies in van de technische werkgroep niet alleen de normaanpassing voor WE-bezetting incalculeert in de uitgewerkte formule ter verdeling van het overige bijkomende personeel, maar ook de normaal 147 jobs, nodig voor de toepassing van de nieuwe WE-norm in de totale te verdelen personeelspot steekt. Bovendien geeft u een totaal andere invulling van de notie PR, personeelsreëel. Waar de technische werkgroep hierbij steeds bedoelde het toegelaten personeel, neemt u het werkelijk aanwezig personeel als criterium. Zonder al te technisch te worden heeft het negeren van deze adviezen bij de uitvoering van het besluit van de Vlaamse Executieve voor gevolg :

— dat instellingen die om welke reden ook in het verleden hun volledig toegelaten kader niet opvulden — en hun aantal is niet zo gering — nu extra beloofd worden ;

— dat deze nieuwe berekeningsformule de oorspronkelijke 147 jobs voor de aanpassing van de WE-norm herleidt tot 47 in de feiten ;

— dat het vooral de instellingen met een hoge normopvulling en een hoge WE-bezettingsgraad zijn die zwaar inleveren in vergelijking met de berekeningen gemaakt door de administratie op basis van de afspraken in de technische werkgroep.

Men kan te goeder trouw veronderstellen dat een aantal van deze scheeftrekkingen in het kabinetsvoorstel niet als dusdanig waren bedoeld. Maar er blijft dan wel de vraag waarom hiertoe niet nauwer is samengewerkt met de Administratie die wel weet had van deze effecten, waarom na een bespreking, op 18 september 1989, van deze voorstellen in de technische werkgroep, waar zowel werkgevers als werknemers hun bezwaren uitten, u toch op 19 september de ongewijzigde voorstellen onder vorm van omzendbrief verzond. Het moeizaam herstelde vertrouwen is hierdoor opnieuw totaal

zoek. Bovendien is er ook een stijgend ongenoegen over andere punten van het akkoord.

Van de in totaal 950 bijkomende arbeidsplaatsen voor de totale sector zouden er 150 gerealiseerd worden door een akkoord met de nationale Minister van Tewerkstelling en Arbeid in het kader van het IBF. Niet-tegenstaande deze IBF-krachten voorzien waren vanaf 1 oktober 1989 is er nog steeds geen akkoord ter zake.

Minister J. Lenssens : Ter zake is er wel een belangrijk detail te vermelden. De 150 IBF-functies werden reeds bij de instellingen geaffecteerd, tussen oktober 1988 en januari 1989, maar op 8 mei 1989 waren zij nog niet opgenomen. Vandaar dat we hadden afgesproken deze bij het geheel te voegen, omdat zij zouden aangeworven worden en meetellen om de arbeidsbelasting in de instellingen te verlichten. Het gaat dus niet om nieuwe.

Mevrouw M. Vogels : Dat werd toch nog niet vrijgegeven door het kabinet Vandenbrande ?

Minister J. Lenssens : Wat het IBF betreft is het technisch zeer moeilijk. De IBF-krachten zijn ter beschikking krachtens een akkoord met de Minister van Tewerkstelling en Arbeid van oktober 1988. Wij hebben onmiddellijk een totale affectatie van 250 gerealiseerd. Op 8 mei hebben wij samen met de vakbonden vastgesteld dat 150 van die IBF-betrekkingen door de onderscheiden instellingen onbezet waren, zodanig dat deze nog geen effect hadden op de arbeidsbelasting. Vandaar het akkoord om die in het globale cijfer op te nemen, met dien verstande dat zij reeds verdeeld waren over de instellingen.

Mevrouw M. Vogels : Als ik het dus goed begrijp, dan vormen de voorwaarden een probleem in die zin dat het volgens Minister Vandenbrande moet gaan over langdurige werklozen of risicogroepen.

Minister J. Lenssens : Mevrouw Vogels, u verwacht de IBF-krachten met de 250 die krachtens het koninklijk besluit van 22 september 1989, gepu-

Lenssens

bliceerd in het Staatsblad op 12 oktober laatstleden, via de loonrecyclage van 0,18 procent aan de sector werden toegekend. Daarover hebt u het.

Mevrouw **M. Vogels** : Het is toch wel zo dat in verband met het nieuwe pakket er problemen inzake de voorwaarden gerezen zijn.

Bovendien verscheen er onlangs nog een koninklijk besluit dat een CAO over loopbaanonderbreking verplicht alvorens men tot nieuwe IBF-aanwervingen kan overgaan. Dit is in feite een bijkomende belasting als dit eveneens zou gelden voor het pakket van nieuwe aan te werven IBF-ers. De realisatie ervan zal op korte termijn zeer moeilijk zijn indien men in de sector een CAO over loopbaanonderbreking moet sluiten. Dat zal niet van een leien dakje lopen.

Een tweede probleem betreft de discussie over de barema's. Daaruit blijkt dat men van overheidswege de hele discussie wil voeren op basis van Al-berema's, terwijl het de bedoeling van het akkoord van 18 mei was dat alle barema's moesten worden besproken met extra aandacht voor de Al, precies vanuit de bekommernis om een globale herwaardering over de lonen en een globale discussie over de loonspanningen in de sector te bekomen.

Minister J. Lenssens : De technische adviescommissie heeft mij gerapporteerd dat dit probleem intussen werd opgelost en een afspraak over de werkwijze bestaat.

Mevrouw M. Vogels : Volgens mijn informatie zou dit akkoord er nog niet zijn en zou men ter zake verder vergaderen op het einde van de maand en zullen beide partijen nieuwe voorstellen formuleren. Misschien is dit een detailkwestie.

Een laatste belangrijk punt — ook voor de leden van de Raad — betreft de organisatie van de welzijnsconferentie. Als alle partijen, zowel de Partijen rechtstreeks bij het conflict betrokken als de partijen in dit half-rond het over één zaak eens waren — al was het voor sommigen omdat

dit makkelijk was en toch geen geld kost — dan was het wel over de noodzaak aan een breder debat over de toekomst van de welzijnssector. De organisatie van een welzijnsconferentie werd dus probleemloos opgenomen in het akkoord tussen werknemers en overheid.

De verwachting was dan ook dat men ter zake samen de hand aan de ploeg zou slaan en op constructieve wijze iets zou opbouwen. Zelfs op dit terrein wil het kabinet zijn macht manifesteren. Zonder enig overleg met de werknemers of andere betrokkenen werkt het kabinet aan haar congres. De opdracht tot uitwerking van een en ander werd — allicht onderhands — toevertrouwd aan de heer Baert, directeur van het kersverse LUCAS, wat staat voor een samenwerkingsverband tussen de Leuvense Universiteit en Caritas. Men kan zich de vraag stellen of we naast het HIVA nog nood hebben aan een nieuw letterwoord LUCAS, maar meer nog of de directeur van deze onbetwistbare zuilgebonden instelling de meest betrouwbare partner is om een breed en onbevooroordeeld debat op te zetten. Zonder de deskundigheid van de heer Baert in twijfel te trekken, vrees ik dat het kader waarin en de wijze waarop dit gebeuren georganiseerd wordt, tot niets meer kan leiden dan een vrijblijvende woordenkramerie bijgeplaatst in de galerij van de hedendaagse goed scorende algemene debatten. De kans 'is groot dat de welzijnsconferentie zijn plaats zal krijgen naast de rondetafel van Busquin en het algemeen onderwijsdebat van Coens ; debatten die los van de parlementaire en beleidsrealiteit, alleen dienen tot meerdere eer en glorie van de minister-titularis van de sector.

Kan de heer Minister mij antwoorden op de volgende vragen ?

Ten eerste, waarom vaardigde de Vlaamse Executieve besluiten uit met betrekking tot de anciënniteitsregeling en de forfaits, zonder het afgesproken overleg hierover te organiseren ?

Ten tweede, de uitvoering van de beslissing die de Vlaamse Executieve nam met betrekking tot de verdeling

van de extra tewerkstelling binnen de instellingen van het Fonds '81 hebben tot gevolg dat de filosofie van het akkoord van 8 mei totaal wordt ondergraven. Zo worden de 150 beloofde extra jobs voor de aanpassing van de weekendnorm gereduceerd tot 46. Bovendien wordt hiermee voorbijgegaan aan de adviezen van de technische werkgroep en de administratie.

Waarom heeft de Minister deze uitvoeringsmodaliteiten toch doorgedrukt en hoe ziet u tegen de achtergrond van dit alles de verdere werking van de onderhandelaars ? Bent u bereid deze situatie recht te trekken in de tweede fase van de uitvoering van het akkoord op 1 oktober 1990 om alsnog het gesloten akkoord te respecteren ?

Ten derde, over de problemen inzake de tewerkstelling in het kader van het IBF zou ik u willen vragen ons de stand van zaken mee te delen in verband met de onderhandelingen met de nationale Minister van Tewerkstelling en Arbeid. Blijft hij bij zijn standpunt dat het hier moet gaan om aanwerving van langdurig werklozen en risicogroepen of is hij bereid deze voorwaarden te laten globaliseren binnen de sector in die zin dat die voorwaarden binnen de globale sector op één jaar moeten worden gerealiseerd en niet toegespitst op de nieuw aan te werven IBF'ers ?

Zal Minister Vandenbrande het nieuw koninklijk besluit dat hij uitvaardigde in verband met de te sluiten CAO inzake loopbaanonderbreking ook als voorwaarde opleggen met betrekking tot het pakket IBF-ers dat nu bij de welzijnszorg komt ?

Ten vierde, wie besliste om de organisatie van de welzijnsconferentie toe te vertrouwen aan de directeur van het nieuw opgerichte instituut-LUCAS ? Werd hierover overleg gepleegd met werkgevers, werknemers, koepels, enzovoort ? Welk is de preciese opdracht die aan de heer Baert werd gegeven ? Op welke termijn moet deze een welzijnsconferentie opzetten ? Wat is de uiteindelijke doelstelling van dit gebeuren ? Wat is de preciese rol die zal toebedeeld worden aan de betrokkenen uit de

Vogels

sector ? Last but not least, wat is de verhouding van dit toch beleidsbepalend gebeuren tot deze Raad en haar Commissie Gezin en Welzijn ? (*Applaus bij AGALEV*)

De Voorzitter : De heer Vangansbeke heeft het woord om zijn mondelinge vraag te stellen.

De heer P. Vangansbeke (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, beste collega's, ik stel deze vraag namens de Volksunie omdat onze partij werkt aan de uitbouw van een beter Vlaanderen en omdat, wanneer wij dit Vlaanderen beter willen wij in eerste instantie dienen te zorgen voor, diegenen in ons land die het moeilijk hebben en de gehandicapten behoren daar zeker toe.

Mijn toespraak is ook persoonlijk. Ik heb een mentaal gehandicapte zoon die in een instelling verblijft. Ik ben er voorzitter van het oudercomité en heb twee dochters die in de sector werkzaam zijn. Ik weet dus waarover ik spreek. Uit deze beide invalshoeken stel ik drie vragen.

Een eerste vraag houdt verband met de weekend-omkadering. Volgens het akkoord — volgens mij nog steeds *pacta sunt servanda*, akkoorden moeten worden gerespecteerd — waren er 150 bijkomende personeelsleden voorzien. Uw administratie kwam zelfs op 170 uit. Uiteindelijk bedraagt uw eigen voorstel 46 personeelsleden. In uw antwoord zal u wellicht zeggen dat u het verschil hebt overgeheveld naar de algemene pot. Toch kan ik mij hierbij moeilijk aansluiten. Als mijn inlichtingen juist zijn, zijn het precies de instellingen met de zwaarste gehandicapten die hiervan de dupe zullen zijn want het is duidelijk dat weekendprestaties één van de meest stresserende activiteiten zijn in een MPI. Mijn vraag is dus niet hoe u technisch tot die 46 bent gekomen, maar wel hoe u dit menselijk kan verantwoorden.

Mijn tweede vraag houdt verband met de 150 van Minister Van den Brande en sluit aan bij wat mevrouw Vogels reeds zei. Hoe die er zullen

uitzien is nog niet volledig gekend. Alle vermoedens wijzen erop dat het zal gaan om een bepaalde vorm van uitkeringsgerechtigde werklozen of mensen behorend tot risicogroepen. Klopt dit met het streven naar hogere kwaliteit, die we niet enkel in de bedrijfs wereld nodig hebben en daar ook tegenkomen, maar ook en zeer dringend in de sociale sector behoeven.

De derde vraag gaat over de 300 van de sector bijzondere jeugdzorg, vastgelegd in de technische werkgroep. Tweehonderdentien waren op 1 oktober 1989 vastgelegd en 90 op 1 oktober 1990. Als mijn informatie juist is, denkt men ook hier weer mee te sjoemelen. Daarom mijn vraag. Kunnen die 300 van bijzondere jeugdzorg vandaag is vast worden beschouwd ? Een concreet antwoord zou mij ten zeerste verheugen. Ik sluit mij ook aan bij de vraag van mevrouw Vogels over de stand van zaken van de Welzijnsconferentie. Mijn vraag is niet of de werknemersorganisaties er ook bij betrokken zijn. Mijn vraag is gewoon wie er globaal bij betrokken is want veel informatie daaromtrent is bij ons tot op vandaag niet aangekomen.

Uw uitleg, mijnheer de Minister, interesseert mij alleszins ten zeerste.

De Voorzitter : Minister Lenssens heeft het woord.

Minister J. Lenssens (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, vooreerst maak ik enkele voorafgaande bemerkings.

Ten eerste, dit debat omtrent de arbeidsplaatsenverdeling is zo technisch dat het zich in feite niet leent tot een debat in openbare vergadering. Het bewijs daarvan is ook dat mevrouw Vogels voortdurend IBF-personeelsleden verwacht met deze die via het koninklijk besluit van september 1989 zullen worden toegekend in toepassing van de loonrecyclage. Dit om te illustreren dat het niet eenvoudig is in al zijn techniciteit hier een technisch moeilijk probleem te behandelen. Ik zal dus ook zo min mogelijk technisch zijn en vooral beleidsmatig en op de gestelde vragen antwoorden.

Ten tweede, ik kan de interpellanten geruststellen. Het is niet mijn gewoonte aangegane afspraken niet te honoreren. Het akkoord van 8 mei wordt integraal uitgevoerd. Het wordt uitgevoerd in al zijn consequenties naar de letter waar de letter duidelijk is en naar de geest waar het noodzakelijk is.

Ten derde, ik ben het helemaal niet eens met mevrouw Vogels wanneer zij ons eens te meer verwijt een gebrek aan waardering voor de sector te hebben. Ik heb niet nagelaten, van zodra ik de bevoegdheid heb gekregen over Welzijn en Gezin — begin 1988 —, telkens waar ik de kans had, in het openbaar te stellen dat de onderwaardering van het ganse welzijnsgebeuren in Vlaanderen dringend een einde moet nemen, dat wij bezig zijn met het uithollen van de fundamenten van onze samenleving, dat naast de economische en de culturele pijlers, er ook de welzijnspijler is, die de hoogste vorm van cultuur kan worden genoemd. Ik ben het dus oneens met de stelling van mevrouw Vogels dat ik geen oog zou hebben voor deze herwaardering, die zich ook moet kunnen uitdrukken op het vlak van statuut van de welzijnswerkers. Ik voeg daar onmiddellijk aan toe dat ik er mij van bewust ben dat de afspraken voor twee jaar en zes maanden, gemaakt op 8 mei jongstleden, niet betekenen dat het probleem helemaal opgelost is. Ik ben van mening dat, na de uitvoering van de akkoorden op het vlak van loon- en arbeidsvoorwaarden en wellicht ook van personeelsbezetting, dus na 1991, een nieuw meerjarenprogramma zal moeten worden afgesproken zodanig dat wij over enkele jaren kunnen spreken van een volwaardige uitbouw en een volwaardig statuut van de sector. Daarover laat ik geen twijfel bestaan. Ik ontken dat ik de ontmoediging, de ontgoocheling en de woede die aan de grondslag van de acties lag, niet au sérieux zou hebben genomen. De feiten hebben ondertussen het tegendeel bewezen.

Het is natuurlijk gemakkelijk vanuit de oppositie geen rekening te houden met de budgettaire implicaties. Ik doe dit wel. Dit is ook mijn verantwoordelijkheid, die trouwens moet worden gedeeld met de Raad.

Lenssens

Mevrouw Vogels, u verwijt mij ook dat er geen overleg is geweest sedert 8 mei. Ik kan u zeggen dat de technische werkgroep, die op mijn voorstel in het leven werd geroepen, voortdurend vergaderd heeft. Mijn kabinet is steeds bereid tot contacten met de vakorganisaties wanneer zij erom vragen. Wat u bij uw inleiding heeft gezegd is niet juist. U begrijpt dat ik al deze vergaderingen niet persoonlijk kan bijwonen, maar mijn kabinet weigert nooit overleg of contact met mensen uit de sector en dit zal in de toekomst zo blijven.

Ik kom toch even terug op het akkoord van 8 mei en de uitvoering ervan. Het akkoord bestaat uit twee grote luiken, enerzijds de, loon- en arbeidsvoorwaarden en anderzijds de bijkomende arbeidsplaatsen, zowel voor bestaande instellingen als voor nieuwe initiatieven.

Aan het luik loon- en arbeidsvoorwaarden werd integraal uitvoering gegeven, althans voor de eerste twee fasen, door de besluiten van de Vlaamse Executieve van 9 juli 1989. Met de eerste twee fasen bedoel ik het luik dat moest ingaan op 1 september 1989 en dat wat zal ingaan op 1 december van volgend jaar. Zowel in de begroting 1989 als in de begroting 1990 is met de opvang daarvan rekening gehouden. Ook hebben wij de voorschotten voor de instellingen vanaf 1 september met 5 procent laten aanpassen om hen toe te laten einde september de eerste verhoogde premies allerhande — ik bespaar u de opsomming — toe te passen. Ik neem aan dat dit in de sector is toegepast; ik heb geen kennis van problemen ter zake en u hebt er ook geen aangehaald. Daarbij komt de 3 procent op de loonmassa, die vanaf 1 december 1991 zal worden toegekend. Er rest ons nog voldoende tijd om, in functie van de resultaten van de werkgroep en de vaststelling van een streefbaarere overleg te plegen omtrent de verdeling van de enveloppe over de verschillende functies.

Ik kom thans tot het luik bijkomende arbeidsplaatsen. In totaal gaat het om 1.600 arbeidsplaatsen, te verdelen als volgt. Ten eerste — en daar-

over zal ik nadien niet meer spreken — de 650 arbeidsplaatsen voorbehouden om in de jaren 1989, 1990 en 1991 nieuwe initiatieven of uitbreidingen van bestaande initiatieven voor volwassen gehandicapten mogelijk te maken. Ten tweede, 950 betrekkingen bestemd voor de bestaande instellingen. Zij moeten opnieuw worden onderverdeeld als volgt: 550 betrekkingen ten laste van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap; 250 in toepassing van het intussen verschenen koninklijk besluit van 22 september 1989 betreffende de loonrecyclage, koninklijk besluit voorgelegd door Minister Van den Brande. Ten derde, 150 betrekkingen van het Interdepartementeel Begrotingsfonds, betrekkingen die op 8 mei laatstleden nog niet waren opgenomen maar wel reeds gedurende maanden waren geaffecteerd. Ik heb dit punt daarstraks naar aanleiding van een onderbreking toegelicht.

Ik stel voor van de 150 IBF-betrekkingen vandaag in het debat abstractie te maken. Inderdaad, het probleem dat wordt naar voren gebracht is vervat in de 800 overige arbeidsplaatsen, waarvan 550 op onze begroting en 250 ingevolge het koninklijk besluit van 22 september 1989. Dit koninklijk besluit werd in de Ministerraad einde juli laatstleden overlegd; de Gemeenschappen hadden hierin geen enkele inspraak. Het betreft een tewerkstellingsmaatregel van het nationaal tewerkstellingsbeleid uitgaande van de Minister van Tewerkstelling en Arbeid. De inhoud werd aan de vakbonden op 8 mei 1989 persoonlijk medegedeeld, op dat ogenblik nog als een intentieverklaring van Minister Van den Brande. Het verwondert mij dat noch mevrouw Vogels, noch de heer Vangansbeke het Staatsblad hierop hebben nagelezen; het koninklijk besluit is met name verschenen op 12 oktober laatstleden. Hierin kunt u alles lezen wat precies als voorwaarden wordt gesteld. In tegenstelling met wat u beweert en wat ook vanuit een bepaalde hoek werd beweerd, gaat het niet over aanwervingen van langdurig werklozen. Het koninklijk besluit spreekt over uitkeringsgerechtigde werklozen. Dit wil zeggen dat iemand die één dag uitkeringsgerechtigde werkloze is in aanmerking komt

om in dat circuit in dienst te worden genomen; of zo staat in het koninklijk besluit — werknemers uit risicogroepen, in toepassing van het koninklijk besluit van 2 februari 1989. Dit gaat onder meer over vrouwen die, na een bepaalde tijd uit het arbeidscircuit te zijn verdwenen, opnieuw in de actieve loopbaan willen komen en ook nog een paar andere risicogroepen. Het betreft dus, of uitkeringsgerechtigde werklozen, of werknemers uit risicogroepen. Wel is in dit koninklijk besluit voorzien dat een protocol moet worden afgesloten tussen de Minister van Tewerkstelling en Arbeid en de Gemeenschap, alvorens dit koninklijk besluit in werking kan treden. Dit protocol houdt onder meer in dat wij ons moeten verbinden om de 2 procent vermindering van sociale zekerheidsbijdragen in te houden van de subsidie en ze integraal te bestemmen voor bijkomende arbeidsplaatsen. Dit protocol is in voorbereiding en ik hoop het in de komende dagen te kunnen afsluiten, zodat daarna onmiddellijk alle instellingen ervan kunnen worden verwittigd dat dit type van betrekkingen in de kortst mogelijke termijn kan worden aangeworven. Bijgevolg, alle verdachtmakingen omtrent langdurig werklozen en dit zogezegde geheime koninklijk besluit zijn uit de lucht gegrepen en er is helemaal niets aan de hand. Zoals gezegd, gaat het om een koninklijk besluit uitgaande van de nationale Regering, koninklijk besluit dat wij nu voor de Vlaamse Gemeenschap moeten trachten toe te passen.

Wat de 550 arbeidsplaatsen en de 250 arbeidsplaatsen ingevolge het koninklijk besluit voorgelegd door Minister Van den Brande betreft, heb ik aan de technische werkgroep een advies gevraagd.

Collega's, ik wil erop wijzen dat alle teksten uitdrukkelijk vermelden dat de opdracht van deze technische werkgroep, bestaande uit de vakbonden, de werkgevers en de Vlaamse administratie, erin bestaat een advies te verstrekken over de spreiding van de bij komende arbeidsplaatsen en eventueel over een verbetering van de bestaande normen. Daar waar in mijn tekst van 20 februari 1989 — waarvan de inhoud op 8 mei niet

Lenssens

werd gewijzigd — uitdrukkelijk staat : „... onder meer 150 betrekkingen, inzonderheid voor de weekendnormen”. Dit werd nooit formeel bevestigd, al was liet wel mijn intentie dit te doen, maar door de evolutie van het proces van de afspraak is de technische werkgroep uiteindelijk tussenbeide gekomen. Het is binnen die technische werkgroep dat de vakbonden akkoord gingen om de voorafname voor de 150 betrekkingen voor de weekendnorm niet als formule te weerhouden. Ik verwijt hen dit niet want ze hebben het te goeder trouw gedaan. Door echter een andere technische Formule te gebruiken, kwam hun voorstel erop neer dat er aangaande de weekendnorm een zodanige verbetering uit de bus zou komen die echter nu onmiddellijk 300 arbeidsplaatsen zou hebben gekost. Dat was niet mogelijk binnen een enveloppe van 500 arbeidsplaatsen. Ik moet toegeven dat ik het, om verscheidene redenen, totaal inopportuun vind om vandaag een nieuwe norm vast te stellen waarvan wij onmiddellijk zouden moeten zeggen dat hij maximaal slechts voor één derde toepasselijk is. Dat weiger ik. Ik meen overigens dat wij niet gebonden zijn door adviezen. Ik had mij evenwel geëngageerd alle unanieme adviezen tussen werknemers, werkgevers en de administratie te volgen en meen dit gedaan te hebben. U kan dit trouwens nakijken in het eindrapport van de technische werkgroep van 30 juli 1989. Alle punten waarover unanimité bestond heb ik vertaald in het uitvoeringsbesluit. Over een aantal zaken bestond geen consensus, onder meer inzake de weekendnorm, waar de administratie inderdaad de vakbonden heeft gesteund. Mijn administratie, net zoals alle andere, hoort immers haar werk te doen, met name ter zake de Executieve te adviseren. Ook dat is niet bindend. Binnen de Executieve hebben wij op mijn voorstel onze verantwoordelijkheid opgenomen voor die punten waarover de unanimité niet bestond, steeds met als uitgangspunt — en dit wordt vaak vergeten — in die sectoren waar de arbeidsbelasting het grootst is te trachten het grootste

aandeel in bijkomende betrekkingen te garanderen. Zo heeft de werkgroep bij voorbeeld ook geadviseerd om één derde van de 800 jobs — ongeveer 300 — voor te behouden voor de bijzondere jeugdzorg. Dat is gebeurd. Men heeft ze geaffecteerd. Dat stelde geen probleem en ik heb dus de adviezen kunnen navolgen. Negentig van die betrekkingen zijn nog niet toegewezen. De spreiding hiervan zal worden voorgelegd aan de erkenningscommissie. Ook daar moet men enige reserve maken : de werkgevers hebben gevraagd dat wanneer bij de evaluatie van die bijzondere jeugdzorg zou blijken dat ze niet alle negentig nodig zijn, zij eventueel naar het Fonds 'S zouden worden overgeheveld. Ik heb daarover nog geen standpunt ingenomen, ik wacht de evaluatie in de eerstvolgende maanden af. De toepassing van wat wij in onze besluiten hebben opgenomen, geeft concreet geen 46 bijkomende betrekkingen. Collega's, u gaat gewoon tewerk met onjuiste cijfers. Ik beschik over simulaties van onze administratie — en ik erken dat men daarmee omzichtig moet omspringen — die uitwijzen dat in uitvoering van het besluit van de Executieve een honderdtal bijkomende arbeidsplaatsen naar de WE-omkadering in de bestaande F'S I-instellingen zullen gaan. Dat is meer dan het dubbel van de 46 waarvan sprake. De overige worden dan aangewend als opvulling van de bestaande normen in de bestaande instellingen. Om u te bewijzen dat het effect het beoogde doel grotendeels bereikt geef ik u enkele procenten, altijd volgens die simulaties die de administratie heeft uitgevoerd, internaten voor minderjarigen krijgen 26,6 procent van de bijkomende betrekkingen, de tehuizen voor niet-werkenden 37,5 procent, nursing-tehuizen 30,33 procent. Die twee laatste sectoren krijgen dus samen bijna 58 procent van het aantal toegewezen betrekkingen. De overige betrekkingen zijn over de andere sectoren verspreid : semi-internaten 0,35 procent, dagcentra 5,91 procent, observatiecentra 2,4 procent, tehuizen voor werkenden 6,22 procent en tehuizen voor kort verblijf 0,42 procent.

Hieruit blijkt dus duidelijk dat de

Senator W. Luyten (VU) aanhoort het ministerieel antwoord op zijn Taalunie-interpellatie.

Links : zijn fractiegenoot L. Vanhorenbeek

spreiding op het terrein van de nieuwe bijkomende betrekkingen wel degelijk is gegaan naar die sectoren waar de grootste behoefte bestond.

Mag ik u erop wijzen dat de technische werkgroep verdeeld was, maar van syndicale zijde wilde men ook een lineaire verdeling. Men wente ook de semi-internaten, die op dit ogenblik helemaal geen behoefte hebben aan bijkomende personeel, daarbij te betrekken. Dat zou ook in mindering komen van de sub-sectoren waar de nood het hoogst is. Collega's, ik neem aan dat u met mij akkoord gaat dat het niet aangewezcn was iedereen iets te geven, met het gevolg dat wij geen enkele aanzet tot oplossing zouden hebben gerealiseerd in die instellingen waar liet personeel door overbelasting was getroffen.

Mijnheer de Voorzitter, collega's, ik bespaar u de verdere technische uitleg in verband met de bijkomende arbeidsbetrekkingen. Desgevallend kan daarover in Commissie op een ander ogenblik worden beraadslaagd in aanwezigheid van deskundigen. In ieder geval kan ik u meedelen dat,

Lenssens

mocht blijken uit de toepassing van het besluit en de circulaire dat er een overschot aan arbeidsplaatsen is die om een of andere reden niet kan worden verdeeld, die arbeidsplaatsen op advies van de technische werkgroep in de sector Lullen blijven en zullen worden toegekend. Dus het engagement van de bijkomende werkplaatsen, waarvan het grootste deel in oktober van dit jaar, het volgende deel voor oktober van volgend jaar is gepland, blijft integraal behouden. Het zullen er eerder een tiental meer zijn dan minder. Ik heb die marge omdat er nog de 650 betrekkingen zijn, die ook in die begrotingen, bestand voor deze initiatieven, werden voorzien.

Mocht het nodig zijn deze kleine correcties aan te brengen, dan kan dit uiteraard gebeuren.

Thans kom ik tot het tweede luik van de interpellaties, met name het welzijnscongres.

Ter zake bestaan een aantal misverstanden of verkeerde voorstellingen van zaken.

Ten eerste, de gedachte van het welzijnscongres heb ik niet ontleend aan het sociale conflict. In de zomer van 1988, voor het conflict, heb ik de iclcc van een bezinningsmoment geopperd. Ik heb op vraag van de vakbonden, na een conferentie, deze iclcc verruimd. In de teksten heb ik hun engagement voor een welzijnscongres opgenomen.

Ten tweede, het welzijnscongres wordt door de Vlaamse Executieve ingericht, dus niet door de sector, niet door de universiteiten, maar met de medewerking van de sector. Dit is een belangrijk element.

Ten derde, het congres zal een veel ruimer terrein behandelen in zijn debatten, dan alleen maar de opvoedingsinstellingen, hoe belangrijk het aandeel van deze sector ook moge zijn. Er is bovendien een ganse waaijer in de ambulante sector, zoals de thuislozen en zoveel andere kleinere welzijnsvormen, die ook aan hun trekken moeten komen. Ook de be-

jaardenzorg moet daarin worden begrepen. Zoals u weet is ook dit een groeiend welzijnsprobleem.

Welke is de inhoud ervan? Het moet een beraad van de betrokkenen — ik zal dit straks preciseren — en de deskundigen zijn. Hierdoor willen wij bereiken dat zowel de praktijkervaring, de gebruikservaring, als de onderzoekservaring samen worden gebracht rond twee algemene vragen. Ten eerste, hoever staan wij thans in de welzijnssector: hoe functioneert hij? Ten tweede, welke richting willen wij ter rake uitgaan? Dit zijn de vereenvoudigde kernvragen.

Meer concreet zullen volgende aspecten zeker aan bod komen: het samenbrengen van verantwoordelijken, van werkers en deskundigen, verenigd in één forum, komende uit de meest diverse sectoren van de welzijnszorg.

Ten derde, het schetsen van een deel van de huidige toestand en van de te verwachten zorgenbehoeften in de toekomst.

Ten vierde, het omschrijven van de middelen die worden ingezet en de nodige middelen om aan elke kans op een kwaliteitszorg te bieden.

Ten vijfde, het erkennen en het herkennen van de welzijnstaken als een wezenlijke dimensie van de samenleving, naast en in samenspel met het economische en het culturele.

Ten zesde, het aflijnen van de verantwoordelijkheden voor maatschappelijk welzijn van de welzijnszorg zelf.

Ten zevende, het aantonen van een maatschappelijke, maar ook van een economische betekenis van de welzijnszorg.

Ten achtste, het omschrijven van de zorg die door het individu en van de zorg die door de collectiviteit moet worden opgenomen. Dit is het evenwicht tussen persoonlijke en collectieve verantwoordelijkheid.

Ten slotte: het voorstellen van strategieën ter waardering van de informele en de formele welzijnszorg en het oproepen van de burgers, ook van dynamische en talentvolle jonge-

ren om zich hetzij in het vrijwillariat, hetzij professioneel te engageren.

Ik wens nog een algemene omschrijving te geven van wat in dit Congres aan bod dient te komen. De term congres mag geen misleiding zijn, er zullen geen resoluties lijn. Het gaat om een congres waar oriëntaties worden gegeven en waarvoor wij hier in deze Raad zullen moeten trachten op halflange termijn de beleidslijnen te bepalen.

Inzake de samenstelling van de centrale congrescommissie, heb ik de heer Herman Baert als voorzitter aangesteld, wat ik aan de Vlaamse Regering heb medegedeeld.

Het is zeer jammer dat mevrouw Vogels reeds op voorhand een aantal insinuaties maakt om het ganse gebeuren te verminken, teneinde het congres in een ongunstig daglicht te stellen.

Mevrouw Vogels, indien het uw bedoeling zou zijn — ik hoop dat ik mij vergis — het welzijnscongres reeds bij voorbaat als een doodgeboren kind te beschouwen, door het te bezwaren als zijnde een caritas-gedoe — vermits ik de ondertoon van uw uitspraken — zal ik mij daartegen in alle duidelijkheid zeer scherp afzetten. Ik heb een contract met de KUL gemaakt, waar de heer Herman Baert professor is. Ter zake heb ik met LUCAS niets te zien. Met de KUL heb ik een akkoord opdat de heer Baert in het kader van zijn werkzaamheden over de nodige tijd zou beschikken om zijn taak te vervullen. Ter ondersteuning van de heer Baert, heb ik in het kader van bijzondere opdrachthouders, zijnde een adviseur voor zes maanden, met instemming van de Voorzitter van de Executieve, mevrouw Vael aangevraagd, die het logistieke en het inhoudelijke secretariaatswerk zal verzorgen tot op het ogenblik dat het congres plaatsheeft.

Ik ga er helemaal niet mee akkoord dat u de zaken in een negatief daglicht stelt omdat de heer Baert uit een welbepaalde hoek komt, met de bedoeling wellicht het congres zelf bij voorbaat te hypothekeren. Ik betreur dit en keur zulks ten zeerste af. Ik meen dat zoiets totaal onterecht is en

Lenssens

dat men met een kortzichtig politiek ideologisch oogpunt de sector geen diensten bewijst.

De centrale congrescommissie, die tijdens de volgende weken moet worden samengesteld — want zij moet dringend kunnen starten — zal worden aangevuld met bijzondere congrescommissies. Ik zal er zorg voor dragen dat in de congrescommissie de verschillende ideologische invalshoeken, die in het Vlaamse welzijnsbeleid representatief zijn, zullen aanwezig zijn. Hetzelfde geldt voor de inbreng van de deskundigheid vanuit de wetenschappelijke wereld en vanuit de Vlaamse universiteiten.

Mijnheer de Voorzitter, dat wou ik zeggen over het welzijnscongres en zijn conceptie. Vooral in de Commissie zouden wij er goed aan doen naar aanleiding van de begroting verder samen te dialogeren in een constructieve geest teneinde de sector de nodige waardering te verzekeren en om concreet de acties, zowel inzake het welzijnsbeleid, als in verband met de verbetering van de kwaliteit, samen uit te bouwen. *(Applaus bij de meerderheid)*

De Voorzitter : Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw M. Vogels : Mijnheer de Voorzitter, de Minister zegt dat hij het akkoord van 8 mei integraal zal uitvoeren. Op dit ogenblik gaat het vooral over de 150 betrekkingen, die volgens de sociale partners wel degelijk in het akkoord waren voorzien voor de weekendbetrekkingen. Het betreft ook het al dan niet invullen van die 150 arbeidsplaatsen.

U zegt dat het er op basis van uw simulaties 100 zullen zijn, op basis van mijn simulaties zullen het er 46 zijn. Uiteindelijk weten wij op dit moment niet hoeveel het er precies zullen zijn. Deze discussie zal wel duidelijk zijn op het ogenblik van de tweede fase, in oktober 1990, dan moet duidelijk zijn hoeveel van die 150 zijn opgevuld. Daarom vraag ik u zeer concreet of u, wanneer u zegt dat u het akkoord integraal wil uitvoeren, bereid is, indien op basis van

de reële cijfers blijkt dat er geen 150 extra jobs voor weekendwerk komen, dat in de tweede fase op 1 oktober 1990 recht te zetten ?

Minister J. Lenssens : Het gaat niet zozeer om het rechte trekken van iets maar wel om de vraag of met de uitvoering van de besluiten van de Executieve van 19 juli laatstleden de instellingen gebaat zijn.

Ik verklaar mij nader. Of men nu als instelling twee personeelsleden meer mag aanwerven omwille van de nieuwe weekendnorm of omwille van het doorbreken van de personeelsstop, voor die instelling is dat volledig hetzelfde. Wanneer zij tweemaal twee personeelsleden krijgt dan zijn het er vier.

Al wat men van het doorbreken van de personeelsstop zou afnemen om het naar de nieuwe weekendnorm te brengen komt daar in mindering. Het globale resultaat voor de individuele instelling — er zijn er een paar honderd — zal altijd zijn dat men, omwille van het feit dat men gedifferentieerd werkt met die formule, de ene iets bevoordeelt en de andere iets benadeelt.

Ik ben ervan overtuigd dat binnen de perken van de 800 betrekkingen — aan dat cijfer was men gebonden — men drie of vier andere formules had kunnen toepassen die dan andere instellingen iets meer en weer andere iets minder zou hebben gegeven.

Vanuit de differentiatie die er nu eenmaal is en in de gehanteerde formule aanwezig is, bestaat het ideale niet. Het ideaal zou natuurlijk zijn mocht men integraal de middelen hebben om onmiddellijk alle normen toe te passen en zelfs te verbeteren.

Mevrouw M. Vogels : Mijnheer de Minister, dit probleem is zeer technisch en ik zal daar ook niet verder over uitweiden. Toch wil ik zeggen dat wanneer u met die andere PR-norm werkt u een bepaald soort instellingen veel meer bevoordeelt. Dit heeft gevolgen. Ik heb ze u reeds geschetst.

Er waren een aantal instellingen die het toegelaten personeelsaantal niet

opvulden. Die instellingen worden nu in feite beloond voor hun vroeger gevoerd slecht beleid.

Minister J. Lenssens : De personeelsstop, die lineair is en werd doorgevoerd in 1983, heeft op dat ogenblik een aantal instellingen die een lage personeelsbezetting hadden de facto gepenaliseerd, maar die zijn nu „bevoordeeld”. Dat is de logica zelf.

Men heeft geprotesteerd tegen de personeelsstop. Wanneer men daar nu iets wil aan doen is het toch volstrekt logisch dat de instellingen die het meest waren getroffen door de lineaire personeelsstop nu relatief het meest verkrijgen.

Mevrouw M. Vogels : Omdat u in die redenering rekening houdt met het reëel toegelaten personeel dat evenwel niet overal is opgevuld. In uw redenering houdt u daarmee geen rekening waardoor men een aantal scheefftrekkingen krijgt.

Ik denk dat men mag stellen dat dit momenteel een heet hangijzer is en daarover verder moet worden onderhandeld wil men de geest van het akkoord en het overleg behouden.

Ik wens nog een korte bemerking te maken inzake het welzijnscongres.

Mijnheer de Minister, ik heb niets geïnsinueerd. Ik heb alleen een aantal vragen gesteld.

Minister J. Lenssens : U stelt uw vragen met een bepaalde tonaliteit. U hebt meer dan eens LUCAS vermeld, één keer ware voldoende geweest.

Mevrouw M. Vogels : Of dat nu één keer of twee keer was doet niets ter zake. Ik heb alleen een aantal vragen gesteld en niets geïnsinueerd. Ik denk trouwens dat u dergelijke vragen uitlokt, alleen omdat iedereen in de sector van alle zijden verneemt dat er iets gebeurt met het welzijnscongres maar dat niemand precies weet wat. Er is een schrijnend gebrek aan informatie ter zake.

Minister J. Lenssens : De vakbonden worden maandag geïnformeerd over de stand van zaken. Daardoor zijn zij voor een stuk geprivilegieerd tegen

Lenssens

over de anderen die dat nog niet zijn.

Mevrouw M. Vogels : Het is dus een kwestie van informatie en dan zal het minder een kwestie van insinuatie zijn.

De Voorzitter : De heer Hancké heeft het woord.

De heer L. Hancké (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, in algemene termen zal ik drie punten aanhalen.

Ten eerste hebben wij als fractie er steeds voor gepleit voor deze sector te doen wat kan en daarvoor zelfs budgettaire prioriteiten opzij te zetten. Dat is ook gebeurd en wij zijn akkoord gegaan met de oplossing die de Executieve aan de problemen heeft gegeven. Ik wijs erop dat in hun recente verklaring de afgevaardigden van het LBC en van het BBTK hun voldoening hebben uitgesproken over de contacten die zij op dat terrein met onze partij hebben gehad. Wij hebben dus in de mate van het mogelijke ons steentje bijgedragen tot het bereiken van dit akkoord.

Ten tweede, het akkoord van 8 mei moet natuurlijk concreet worden uitgevoerd. Deze interpellatie was nuttig, omdat zij het de Minister mogelijk maakte nog eens te bevestigen dat het akkoord integraal zal worden nageleefd, naar de letter waar het gaat, naar de geest waar het nodig is. Het gaat om een ingewikkeld dossier, dat is gebleken, dat niet uitsluitend kan worden afgehandeld door het departement van Welzijn en Gezin, maar waarbij samenspraak met andere, ook nationale Departementen, nodig is. Ik ben verheugd dat elke schijn dat afspraken niet of slechts gedeeltelijk zouden worden nageleefd, is weggenomen.

Mijn laatste opmerking betreft het welzijnscongres. Ik pleit voor de evenwichtige samenstelling van de werkgroepen en voor het niet uitsluiten van thema's die op dit congres aan bod kunnen komen. Ik ben er niet zeker van dat in de 8 of 9 voorgestelde congres thema's alles begre-

pen is. Ik pleit dus met nadruk dat er geen beperkingen zouden zijn. Voor het succes van het welzijnscongres is het eveneens noodzakelijk te waken over een goede samenstelling zowel van de stuurgroep, als van de werkgroepen per sector. Zo kan iedere insinuatie over een bepaalde oriëntatie van het congres van in den beginne worden afgewend.

Tenslotte maak ik nog een laatste opmerking. Het ligt voor de hand dat dit congres geen beslissingen neemt en dat er geen resoluties worden aangenomen. Ik pleit echter wel voor een nabespreking van het congresverslag in het Parlement. Ik heb nogal wat inspanningen gedaan om de ronde-tafelconferentie over de ziekteverzekering te volgen, maar betreurt dat er geen parlementaire discussie op gevolgd is. Ik vind dat ook dit verslag het onderwerp moet zijn van een parlementaire nabespreking. Kunt u, mijnheer de Minister, met deze optie in de toekomst rekening houden ?

Minister J. Lenssens : Dit is inderdaad mijn bedoeling.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer W. Luyten tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, en de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de evaluatie van 10 jaar Nederlandse Taalunie en de hieruit te trekken besluiten

De Voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Luyten tot de heer Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, en de heer Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de evaluatie van 10 jaar Nederlandse Taalunie en de hieruit te trekken besluiten.

De heer Luyten heeft het woord.

De heer W. Luyten (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, in het leven is het soms zo dat degenen die men verwacht, er niet zijn en degenen die

men niet verwacht, er wel zijn. Ik vreesde een ogenblik dat er met collega Hancké een nieuwe interpellatie begon en dat ik op het volle middaguur zou terechtkomen, maar dat was gelukkig niet het geval.

Ik had echter wel Minister Dewael verwacht, omdat mijn interpellatie ook tot hem is gericht. Collega Suykerbuyk en ikzelf hebben de evaluatiedag in Antwerpen bijgewoond en ook daar moest Minister Dewael wegens andere verplichtingen verdwijnen. Ik had gehoopt hem te kunnen voorlichten over deze dag. Misschien is het oude vers van de negentiende eeuwse orangist Jan Van Rijswijk nog altijd geldig : „Miserie, miserie, de Waal op het ministerie, dat deugt voor Vlaanderen niet.”

In mijn nota heb ik vermeld dat er tijdens de evaluatiedag een soort mineur-stemming hing. Voor een belangrijk artikel van professor Simons werd zelfs de titel gebruikt : Geschiedenis van een vervreemding. Dit artikel verscheen overigens integraal in de Standaard der Letteren met een foto van mijn zo bekende en door mij zo betreunde vriend Johan Fleerackers. Voor de afwezige Minister vermeld ik de ondertitel van het artikel in De Standaard : De Taalunie, nemen wij ze au sérieux ? Het antwoord moet hij maar voor zichzelf geven. Leopold de Tweede zei eens over dit land : „Petits gens, petit pays”. Ook ik ben soms in een mineur-stemming. Toch heb ik vaak een aanknopingspunt. Ik ga voor het beeld staan van Guillaume Premier : dank zij dit opschrift hebben ze het in 1830 waarschijnlijk niet kapot geslagen. Wanneer men hier buitenstapt, ziet men het beeld van Willem de Eerste. Bij de evaluatie werd gezegd : „De grote droom van meer samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen is voor een stuk gestructureerd in de Taalunie. „Het zal mij niet kwalijk worden genomen dat ik bij deze evaluatie het beeld gebruik van de tweede vader des vaderlands, Willem de Eerste. Gouverneur Roppe schrijft in het boek De Taalpolitiek van Koning Willem I : „Tussen de staatshoofden die over onze gewesten hebben geregeerd zijn er weinigen die met zoveel dagelijkse in-

Luyten

spanningen met zoveel persoonlijke inzet en met zoveel zakenkennis hun regeringstaak hebben ten uitvoer gebracht als Koning Willem I dit heeft gedaan. Hij zag zijn levensdroom in 1815 werkelijkheid worden en hij zag hem in mekaar storten in 1830."

Op deze Belgische tribune, die ter beschikking staat van de Vlaamse Raad, mag dit eresalut aan Koning Willem de Eerste wel eens worden gebracht.

Ik zal deze mineurtoon niet aanhouden.

Zowel Professor Simons als Professor Willemijns wezen, op het gevaar dat de Taalunie ondanks alle goede bedoelingen, bij de publieke opinie overkomt als een gemiste kans en dat er desinteresse kan ontstaan. Ik wil daar in geen geval aan meedoen.

Professor Simons zei : „De idee van de Taalunie ontstond in een reeds nuchterder fase van de Vlaamse emancipatiegeschiedenis. In het brein van mensen die in de culturele integratie van Vlaanderen en Nederland een belangrijke ontplooiingsmogelijkheid voor het volwassen geworden zuidelijk deel van de Nederlandse Taalgemeenschap zagen en een garantie dat 20 miljoen taalgenoten in een éénwordend Europa niet zouden platgewalst worden tussen de drie grote machtsblokken die hen omringen." Het eerste motief ging vooral Vlaanderen aan, het tweede gaat ons allen aan, Noord en Zuid-Nederlanders gelijk.

Vanuit de evaluatie, en vanuit de tekorten die door de professoren Simons en Willemijns werden beklemtoond zal ik mijn blik meer richten op de toekomst.

De interessante voorstellen van de heer Suykerbuyk ter verbetering herhaal ik niet. Hij zal het mij wellicht niet kwalijk nemen dat ik enkele van zijn voorstellen mede beklemtoon.

Ik ben het volkomen eens met zijn voorstel om de parlementen nauwer te betrekken bij de Taalunie.

Ik waan mij soms in een abstracte film als wij met enkele parlementsleden naar de inter-parlementaire commissie in Den Haag rijden. De heer Suykerbuyk stelt voor om de moties te verwijzen naar de parlementen en daar verplicht verslag uit te brengen. Om een duidelijker beeld te scheppen, moet de Taalunie een zaak worden van de Vlaamse Raad. Vele Vlamingen weten immers niet dat er een Taalunie bestaat.

U hebt waarschijnlijk het document van Professor Willemijns, Statusplanning om status te geven aan onze taal gelezen.

Ik sluit mij aan bij de suggestie van de heer Suykerbuyk om tweejaarlijks een staten-generaal bijeen te roepen van al degenen die bij de Taalunie en bij de zorg voor de Nederlandse taal en cultuur betrokken zijn.

Enkele punten liggen mij na aan het hart. Het is belangrijker het Verdrag helemaal uit te voeren dan nieuwe terreinen te zoeken.

De Minister, die binnenkort voorzitter wordt van het ministercomité, zal, als West-Vlaming, het mij niet kwalijk nemen als ik zeg dat er voor de samenwerking zowel met Frans-Vlaanderen als met Nederland, een stevige coördinatie belangrijker is dan losse initiatieven.

Het personeel van de Taalunie moet zekerheid krijgen omtrent zijn statuut.

Ik ben blij dat de Taalunie bestaat en dat ik uit mijn heel-Nederlandse instelling daar Nederlandse parlementsleden kan ontmoeten. Ik voel dat daar geen onwil is, maar wel een grote onbekendheid.

Over al die problemen die mij nauw aan het hart liggen krijg ik dikwijls een goede weerklank bij Nederlanders, waar bij Vlamingen onder elkaar vaak politieke concurrentie speelt.

Bij de evaluatie beklemtoon ik ook dat wij ervoor moeten oppassen dat de organen van de Taalunie niet hooghartig neerkijken op particuliere initiatieven. Gedurende tientallen jaren is veel ten goede gebeurd, zelfs

in de periode dat de Hollandse Staat ons van zich afschudde en de Belgische Staat zichzelf wilde onderhouden en uiteraard geen boodschap had aan het Noorden. De particulieren hadden er dikwijls het hart bij, wat trouwens door verschillende sprekers op de evaluatiedag werd onderstreept.

De evaluatiedag heeft genoeg praktische voorstellen opgeleverd. Ik sta hier niet op de tribune om documenten te citeren maar wel om nog eens het oude beginsel te onderstrepen : „quid leges sine moribus". Wat zouden de voorstellen-Suykerbuyk fundamenteel kunnen verbeteren als diegenen die de hefbomen in handen hebben er niet met hun hart bij zijn.

De afwezigheid van Minister Dewael zal wel te verontschuldigen zijn. Ik denk ook niet dat het ontbreken van heel de orangistische fractie, de liberalen, een speciale betekenis heeft. Jan Frans Willems zegde over Koning Willem : „Wist men hoever Koning Willem zijn Brabant en zijn Vlaanderen heeft lief gehad !" Dat gold vooral de orangisten, de liberalen uit de negentiende eeuw.

Over de politieke tegenstellingen heen zal Vlaanderen misschien uit ondervinding, en toch in samenwerking over alle politieke geleidingen heen, aan Nederland het voorbeeld moeten geven.

In een merkwaardig artikel in de Nieuwe Rotterdamse Courant, waarvan de titel mij al doet huiveren : „In de Europese Gemeenschap is de Nederlandse entiteit zeer kwetsbaar. Hoofdoorzaak : culturele zelfonderschatting". De schrijver, professor Cauwenberghs hoogleraar staats- en bestuursrecht aan de Erasmus-universiteit, en ook bestuurslid van het Algemeen Nederlands Verbond, een van die particuliere bonden, is er wel met zijn hart bij. In de tekst staat : „In de jaren zestig kondigde de *Rion nota bene* in het Hollands Maandblad al een tijd aan waarin zich Nederland zal leven zonder zich Nederlander te voelen en waarin, op wat verbeterd traditionalisten na, het verlies van de eigen identiteit niet meer zal worden betreurd. De Nederlandse taal zal dan slechts als dialect voortbestaan".

Luyten

Ik heb hier al eens vermeld wat **Ons** niet alleen deed huiveren maar ook kwaad maakte in Bergen-op-Zoom, in het Markiezenhof, naar aanleiding van uitspraken van Professor Van de **Bergh** op het *colloquium* Wat met het Nederlands in de 21e eeuw "?" waar hij in verband met het vormingswerk zegde : „Als het Nederlands moet verdwijnen in de 21e eeuw, dan moet het maar verdwijnen.”

Wij Vlaamse Parlementsleden, uitgenodigd als leden van de Taalunie, hebben ons toen kwaad gemaakt.

Als het hart er niet bij is is er ook **geen** geld bij. Dan zal men er niet van wakker liggen dat men gescheiden wegen gaat, en dat Brinkmannen en anderen brochures **uitgeven** waarin wij als Vlamingen amper worden vermeld.

Ik heb ooit een artikel uit de Vlaamse Gids gehaald met een vergelijking tussen kleinere culturen. In het kader van de statusplanning geeft de Duitse Bondsrepubliek per inwoner 630 frank uit voor internationale culturele betrekkingen, Groot-Brittannië 250 frank, Zweden 188 frank, Denemarken 130 frank, de Vlaamse Gemeenschap 86 frank en Nederland slechts 38 frank.

Ik zal de budgettaire aspecten niet behandelen maar geef deze cijfers als evaluatiebeschouwing.

De anderen hebben het automatisme van hun grootheid en hun status. Bij velen van ons is het hart er niet bij en dus uiteraard ook niet het geld. In Neerlandia schreef l'Alliance française : „Contribuer à accroître l'influence intellectuelle et morale de la France dans le monde . . .” Generaal de Gaulle voegde eraan toe : „Waar onze taal aanwezig is, zal onze economie ook wel een plaats krijgen”.

De Vlamingen, en de Minister als voorzitter van het Ministercomité, hebben een duidelijke rol te spelen bij het heropvoeden van het bewustzijn naar Noord-Nederland. Ik zal de inleidende toelichting van mijn partijgenoot Van de Kerckhove bij het de-

creet houdende oprichting van een bijzondere leerstoel algemeen Nederlandse cultuur niet citeren want het rode lampje brandt reeds.

Wij hebben nu structuren. Laten we er gebruik van maken. De Minister en de andere verantwoordelijken moeten er met hun hart bij zijn.

Eerste Minister Martens, sprekend voor het Algemeen Nederlands Verbond, verklaarde dat de staatshervorming de samenwerking zal vergemakkelijken. Dat is dan mede een opdracht voor de derde fase. Toen wij studiegenoot Martens kapittelden wegens het geregeld bijwonen van internationale triomfmarsen van de francophonie antwoordde hij dat men ook voor het Nederlands zoiets zou moeten inrichten en dat hij daar ook naartoe zou gaan.

Conferentie van het Nederlands Gemeenebest : misschien niet van het Nederlands in de wereld want wij zijn beperkter dan de francophonie. Het Nederlands in de wereld vormt wel een uitdaging.

Ik ken weinig andere culturen van 20 miljoen mensen die zo achterop komen in hun statusplanning.

Dat is mijn grote zorg en vormt mijn positieve opstelling. Ik sluit mij aan bij het communiqué van het Algemeen Nederlands Congres dat na de evaluatiedag in Antwerpen ervoor waarschuwde de negatieve klanken niet al te veel te laten horen en dat oordeelde een opbouwende houding te moeten blijven aannemen.

Door het uitdiepen van het verdrag zijn er voldoende positieve materies die ik aan uw zorgen toevertrouw, mijnheer de Minister. Mijn zorg voor de 21e eeuw betreft wat met twee eeuwen Vlaamse beweging werd opgebouwd en waarvoor Nederland te weinig oog zou hebben.

Hoewel dit zeer brutaal was, heb ik soms gewenst dat de Nederlanders de verdrukking zouden hebben gekend. Ik voeg eraan toe dat bij ons op zolder mensen sliepen die door de Nazi's werden gezocht. Ik zei aan Professor Van den Bergh dat ik soms spijt heb dat de moffen geen veertig

jaar langer de baas zijn gebleven en dat ze de mensen in Amsterdam en in Rotterdam niet van de stoepen duwden omdat ze boeren-Hollands hoorden spreken. Dan zouden de Nederlanders misschien aanvoelen wat wij hebben meegemaakt. Dat is uiteraard het vreselijkste wat men een Hollander kan zeggen.

Ik ben positief en verwijs naar twee eeuwen Vlaamse Beweging, eindigend met de woorden van Verlooy, een Kempenaar, die in zijn verhandeling Op d'onacht der moederlijke taal verklaarde : „Laat ons gezamenlijk ons gevoegzaam Nederlands handhaven, eren en versieren.” Gij, vaders van het vaderland, — en daar behoort u toe, mijnheer de Minister — moet ervoor zorgen dat uw hart erbij is, zou hij in moderne taal hebben gezegd. Hij eidigt : „Begin maar, doe maar iets, hoe weinig het ook zij. Als u verlangt dat onze taal geëerd is, zal zij het wezen.” Als u dat niet wenst, zal zij dat niet zijn, zoals het geval is bij vele Noordnederlanders.

Dat is mijn oproep en de betekenis van mijn interpellatie en dat is meteen uw opdracht, mijnheer de Minister. (*Applaus op verschillende banen*)

De Voorzitter : De heer Suykerbuyk heeft het woord.

De heer H. Suykerbuyk (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, ik wil deze korte uiteenzetting aanvangen met een woord van waardering voor de Voorzitter die het initiatief heeft genomen tot deze evaluatiedag. Dat is een goed initiatief en de persreacties liegen er niet om.

In de tweede plaats wil ik de interpellant danken. Ik meen ten overvloede te mogen zeggen dat ik volkomen op zijn golflengte zit.

Mijn eerste opmerking is dat de Taalunie in de Vlaamse Raad — commissies inbegrepen — te weinig aan bod komt. Wij moeten ervoor zorgen dat hij niet worden afgezonderd van wat men de parlementaire achterban kan noemen. Dit is wezenlijk voor het goed functioneren en de bijdrage van de interparlementaire commissie.

Suykerbuyk

Sta mij toe dit probleem iets open te trekken. De Vlaamse Raad zou de vertegenwoordiger, rechtstreeks of onrechtstreeks zoals deze van de Benelux en het Europees Parlement, meer moeten bij betrekken bij zijn werkzaamheden. Er moet een meer gestructureerd overleg tussen de Raad en die vertegenwoordiger ontstaan.

Een tweede opmerking heeft te maken met de werking en met wat op de evaluatiedag is gezegd waar nogal wat kritiek werd geuit, zoals we met zijn allen hebben kunnen vaststellen. Ik deel de mening van collega Luyten dat die kritiek niet altijd terecht was. Zo herinner ik mij de woorden van Ludo Simons' die zei : „Er had een betere Taalunie kunnen bestaan”. waarop secretaristgeneraal De Wandel gevat antwoordde : „Er had geen Taalunie kunnen bestaan.” Wij moeten weten dat het feit dat we de Taalunie hebben verwezenlijkt op zich belangrijk is. Dat neemt niet weg dat er problemen bestaan die vooral te maken hebben met een gebrek aan belangstelling. In dit verband mag ik even terugkomen op een bespreking van de Interparlementaire Commissie in 1985, toen aan de toenmalige voorzitter van het comité van Ministers werd voorgesteld een enquête te organiseren om de maatschappelijke verwachtingen — zoals men dat zo mooi zegt in Nederland — ten aanzien van de Taalunie in Vlaanderen en Nederland na te gaan. Men is daar toen niet op ingegaan. Toch blijft dit wenselijk, want het heeft weinig zin binnen zijn beperkte kring te blijven.

Ten slotte nog twee puntjes. Ik meen dat de Taalunie, meer bepaald de Raad van Taal en Letteren meer aandacht moet schenken aan het element „taal. En dan bedoel ik taal als maatschappelijk instrument. Ik denk in dit verband aan het boek en aan een vaste boekenprijs, ik denk aan de audiovisuele sector, aan het probleem van de taal in het dagelijkse leven, aan problemen in verband met de terminologie — zaken waarmee men op het secretariaat bezig is — maar ik krijg toch de indruk dat deze aspecten te weinig aandacht krijgen.

Ik denk ook aan het uiterst belangrijk te tuigschrift Nederlands voor anderstaligen. Ik denk ook aan de verdediging en de bevordering van het Nederlands in Europese en internationale instellingen. Taal als maatschappelijk instrument is nog wat anders dan letteren. Hiermee wil ik niet zeggen dat het ene aspect belangrijker is dan het andere. Er moet wel een evenwicht komen. Ik hoop dat dit punt nog verder zal worden onderzocht, ook door het Comité van Ministers.

Dan nog een laatste punt. De operationaliteit van de Taalunie zal gebaat zijn door geregeld overleg — om de vier of de zes weken bij voorbeeld — tussen het Comité van Ministers dat de zaken voorstelt, de Interparlementaire Commissie die de zaken controleert, de Raad Taal en Letteren die inspireert en het secretariaat belast met de uitvoering. Tot nog toe is er te weinig overleg tussen die vier organen geweest. Tot daar, mijnheer de Voorzitter, de vier punten die ik wou aanhalen ter aanvulling van de interpellatie van collega Luyten die ik dank voor zijn interpellatie waardoor deze problematiek hier aan de orde kon komen. (*Applaus*)

De Voorzitter : Minister Coens heeft het woord.

Minister Coens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, eerst en vooral wil ik zeggen dat ik hier ook namens mijn collega Dewael het woord neem. In dit probleem delen wij dezelfde mening. Er is geen sprake van enig onderscheid tussen ons beiden. Ik stel vast dat de Executieve in haar geheel, de interpellant alsmede collega Suykerbuyk, dat wij allen als Vlamingen op dezelfde golflengte zitten. Ik meen ook dat ik die unieke kans om vanaf heden het voorzitterschap waar te nemen moet aangrijpen. Ik kan vervroegd in dienst treden. Als gevolg van de politieke situatie in Nederland heeft aftredend voorzitter Brinkman mij vorige week verzocht om meteen het voorzitterschap waar te nemen. Ik heb dat uiteraard in dank aanvaard. Dit geeft mij vervroegd de kans om op te treden. Ik wil alleszins vooaf overleg plegen. Ik gebruik die term in het

algemeen, zonder dat nu nader te preciseren.

Vooraleer wij met een project voor de dag komen moet het probleem duidelijk worden geformuleerd en moet er een discussie over worden gevoerd. Ik wil niet graag de tijd gebruiken om alleen maar een discussie te houden over wat wij allemaal zouden kunnen doen en ondertussen niets realiseren.

Met de leden van de Vlaamse Raad en het Nederlandse Parlement zal overleg worden gepleegd in de Interparlementaire Commissie. Wij moeten naar de grootst mogelijk consensus zoeken en naar de mogelijkheden om die uit te voeren. Wij zijn daartoe genoodzaakt tien jaar na het tot stand komen van de Taalunie. Dat is een historisch moment. Vergeeft u mij mijn sociologische ingesteldheid. Wij moeten de dingen in maatschappelijk verband zien en evalueren. Wij moeten als beleidsverantwoordelijken kunnen handelen vanuit verschillende wetenschappen.

Op de evaluatiedag die terecht door de Voorzitter werd samengeroepen, werden heel veel belangrijke zaken naar voren gebracht. Kritiek stoot mij helemaal niet. Die kan een bron van inspiratie zijn. Wij moeten niet alles aannemen maar positieve kritieken toetsen op hun haalbaarheid om zo de dingen te verbeteren.

Gedurende vele jaren, voor de Taalunie tot stand is gekomen, had men reeds ideeën over een hechte samenwerking tussen de Nederlandse Cultuurgemeenschap en Nederland.

Op een bepaald ogenblik heeft men een structuur opgezet. Men stond toen echter met de ideeën reeds verder dan in de structuur, die op basis van wat jaren voordien werd gedacht werd gebouwd, tot uiting kwam. In de politieke besluitvorming gaat alles vaak traag. Wij moeten ons echter niet beklagen over wat er is gebeurd, want wij hebben er iets van gemaakt. Ik onderken dat, mijnheer Luyten, alhoewel ik er minder direct bij betrokken ben dan u. Wij beschikken over het instrument en wij mogen het niet loslaten. Wij moeten er het maximale uithalen en nader bekijken.

Coens

ken wat moet worden veranderd. Ik heb de situatie sedert het aantreden van de nieuwe Executieve, zowat een jaar geleden, van nabij kunnen volgen. Ik heb net als u, mijnheer Luyten, mijn bedenkingen over het een en ander.

Wij moeten dat nu vertalen in een slagvaardig instrument. Er zijn zeer veel communicatiestoornissen tussen de betrokken instanties. Wij moeten met de vertegenwoordigers uit Nederland spreken over de wijze waarop wij het instrument efficiënt kunnen maken. Als Taalunie bestaan wij naar buiten uit onvoldoende zowel in Vlaanderen als in Nederland, laat staan in Europa of in de wereld. Wij moeten hier iets doen. Het loont de moeite.

Wanneer het een clubje moet blijven dan loont het de moeite niet ervoor te werken, mijnheer Luyten. In wezen betekent het veel meer en moeten wij er dus ook veel meer van maken.

Wij zijn als minister direct sanctioneerbaar in de onderscheiden Parlementen. Wanneer er in interparlementaire commissie wordt vergaderd dan is dat zulk een geïsoleerd gebeuren dat dit geen weerklank vindt in de parlementen. Hieromtrent kan een parlementaire discussie worden gehouden. Collega Deetman die zeer vertrouwd is met de Taalunie heeft daarvan nu het voorzitterschap. Samen met de Vlaamse voorzitter is hij een grote kracht die de problematiek van de Taalunie kent en behartigt. Ik herhaal dat wij er samen wat van zullen maken.

Mijn vraag is nu waar het accent moet liggen. In de Interparlementaire Commissie of in de Vlaamse Raad, respectievelijk de Nederlandse Tweede Kamer? Dat zijn immers de drie instanties die erbij betrokken zijn. Er gaan stemmen op om het accent te leggen in de Vlaamse Raad en dus ook in de Nederlandse Tweede Kamer. Dan is er echter niet meer het samen-optreden. Ik wil mij daarover nu niet uitspreken, maar in de toekomst zullen wij dat toch moeten doen. Ik zal ter zake naar u luisteren maar tevens naar de Nederlanders

die ook één en ander hebben in te brengen.

Wat de werking betreft, betreur ik dat wij met vier Ministers en bijhorende administratie, zoveel uren hebben moeten besteden aan problemen inzake personeelsaangelegenheden. Wij moeten dringend een oplossing vinden. Het gaat daarbij niet in de eerste plaats om de centen. Wij beschikken immers over reserves die nog jaarlijks aangroeien met de rente. Vooraleer wij meer centen vragen, moet wij het geld waarover wij beschikken beter gebruiken. De financiële kant van de zaak mag dus niet ons uitgangspunt zijn. Wij moeten het eerst eens zijn over het concept. Dan pas ben ik bereid te vechten, zowel in de Executieve als in de Raad, om de nodige centen te bekomen.

Ik ga volkomen alhoewel met collega Suykerbuyk dat de taalpolitiek een belangrijke opdracht is. De heer Luyten is van oordeel dat wij de status van onze taal moeten verhogen. Waarom zou een gemeenschap met 20 miljoen mensen, met een dergelijke culturele traditie en zulke socio-economische draagkracht gecompliceerd moeten zijn? Ik voel mij helemaal niet gefrustreerd en ik heb er geen moeite mee om mij in om het even welke internationale vergadering, zelfs op het hoogste niveau, als Vlaming te manifesteren. Wij zijn ook niet zomaar een minderheid. Onze taal- en cultuurgemeenschap groepeerde weliswaar geen honderd miljoen mensen zoals de Engelstalige gemeenschap. De Franstalige gemeenschap moet trouwens niet zo hoog van de toren blazen. Ik stel immers vast dat men op de informele bijeenkomsten van de Raad van Ministers van de Europese Gemeenschap niet begrepen wordt als men enkel Frans kent. Alleen het Engels wordt, op enkele uitzonderingen na, door iedereen begrepen. Wij moeten ons ook niet zozeer verheugen over die absolute hegemonie van het Engels. De taaldiversiteit is enerzijds de unieke kracht van Europa maar is anderzijds ook een structurele moeilijkheid. Het is een belangrijk verschil in vergelijking met de Verenigde Staten die één groot taal- en cul-

tuurgebied vormen. Wij moeten uitgaan van de diversiteit van onze talen- en cultuurgemeenschappen, deze valoriseren en tegelijkertijd een eenheid trachten op te bouwen. Dit maakt het beleid in Europa iets complexer dan in de Verenigde Staten maar het kan ook een troef zijn. Zoals u weet zal de Raad van Europa, na de toetreding van Polen en Hongarije, bestaan uit 25 landen. Dit is belangrijk want het taal-, cultuur- en onderwijsbeleid kan verder gaan dan de politieke samenwerking. Dit beleid is de speerpunt in de samenwerking. Op de vergadering van die Raad vorige week hebben wij voorgesteld dat naast een betere kennis van de moedertaal, de kennis van minstens twee vreemde talen tot het basispakket zou behoren. De Engelstaligen hebben zich daar krachtig tegen verzet. Andere grote gemeenschappen aanhoorden dit stilzwijgend, terwijl alle kleinere taal- en cultuurgemeenschappen dit voorstel steunden. Het kon echter niet als nieuwe krachtlijn van ons beleid worden aanvaard bij gebrek aan consensus.

Op het gebied van de taalpolitiek valt er op diverse fora nog heel wat te doen. Wij moeten in de eerste plaats op alle fronten waar onze taal en cultuur verdedigd moeten worden, nauwer samenwerken met Nederland. De Taalunie is het geschikte instrument om gezamenlijke standpunten in te nemen. Is het niet om te huilen dat inzake de media Nederland en Vlaanderen een afwijkend standpunt innemen op Europees vlak? Wij zouden ons ook samen moeten kunnen inzetten voor de bescherming van andere kleinere cultuurgemeenschappen in Europa. Het maakt mij enigszins ongerust dat de Fransen voorstellen een conferentie te houden over de situatie van de kleinere talen- en cultuurgemeenschappen in Europa. De Taalunie is meer aangewezen om zich het lot van ondermeer de Denen en de Ieren aan te trekken. In plaats van ons aan te sluiten bij andere subgroepen zouden wij beter met Nederland het initiatief nemen om andere landen aan te trekken om de situatie en de belangen van kleinere gemeenschappen in Europa en ook daarbuiten te bestuderen en te behartigen.

Coens

Wat dit laatste betreft wil ik nog aanstippen dat Europa inderdaad ons nieuw vaderland wordt. Wij hebben gisteren daarover nog een merkwaardige redevoering gehoord in het Europacollege te Brugge. Commissievoorzitter Delors heeft daar de aandacht gevestigd op andere dan economische dimensies van Europa. Ook wij zullen daar te gelegener tijd moeten over spreken. Ik zal trouwens de tekst van deze redevoering aan mijn collega's bezorgen. Ik meen dit te mogen doen in mijn hoedanigheid van Voorzitter van het Europacollege en van de Nederlandse Taalunie. Daarin worden aanzetpunten en zienswijzen voorgesteld tot verbreding van het Verdrag van Rome, ook buiten het economische, in het licht van een echte opbouw van een Europese gemeenschap.

Een afvaardiging van de Raad heeft op een bijzonder concrete, nuttige en vruchtbare wijze kennis gemaakt, met andere landen waarin onze taal wordt gesproken. Ik zal mij hier ter zake niet uitspreken, maar wij moeten ons afvragen of, en in welke mate, wij ook vanuit de Taalunie met deze landen bruggen en bindingen kunnen tot stand brengen. Wij moeten ons niet tot Suriname beperken; er zijn nog Nederlandssprekende landen over de hele wereld.

Ik hoop dat wij in het nieuwe klimaat van openheid en vernieuwing, dat internationaal groeit, zowel in Oost-Europa als in andere delen van de wereld, tot een herwaardering komen op het vlak van cultuur, onderwijs en taal. Deze wereldwijde openheid moet Vlaanderen en Nederland nieuwe kansen geven om zich te manifesteren en de zo noodzakelijke statusverhoging waarover u het had te versterken. Kortom, mijnheer de Voorzitter, wij zouden daarover met deze eminente leden, die niet alleen met het verstand, maar ook met het hart geïnteresseerd zijn, nog lang kunnen uitweiden.

Ik meen dat deze interpellatie tot doel had de aandacht van de Raad voor de Nederlandse Taalunie te versterken op basis van hetgeen naar voren kwam tijdens de evaluatiedag te

Antwerpen op 11 september jongstleden. Wij zullen daaruit onze conclusies trekken. Naar aanleiding van het tienjarig bestaan van de Nederlandse Taalunie hebben wij de kans om nu, vanuit ons voorzitterschap, een optimale bijdrage te leveren.

— *De heer Olivier, Ondervoorzitter, treedt als Voorzitter op.*

Mijnheer de Voorzitter, ik neem mij voor om, in overleg met de Vlaamse Gemeenschap en de hele Nederlandse Cultuurgemeenschap, van dit instrument optimaal gebruik te maken tijdens het jaar 1990. Dat moet een nieuwe, krachtige stimulans zijn ter versterking van onze taal en cultuur.

Mijnheer de Voorzitter, ik ben van mening dat ik nu niet moet ingaan op de praktische regeling en dat wij dat punt voor een andere gelegenheid kunnen houden.

De Voorzitter : De heer Luyten heeft het woord.

De heer W. Luyten (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, wij zijn met vijf eminenten. Dankzij deze vaststelling voel ik mij plots een rang verhoogd in dit Vlaams Parlement. Wij moeten onszelf inderdaad wat meer status geven.

Mijnheer de Minister, u stelt de vraag of wij dat in het Parlement moeten doen. De ironie van mijn vorige zin is daarop misschien al een antwoord. De vijf eminenten, geïnteresseerden, vullen weer bijna de auto waarmee wij naar Den Haag zullen rijden. Ik denk dat het zal moeten gaan via mensen die er met hun hart bij zijn. leden van de Interparlementaire Unie. Mijn partijgenoot, die hier aanwezig is, doet mij opmerken dat hij zelfs het boekje van de Nederlandse Taalunie niet ontvangt. Hoe kunnen wij in dit halfroond belangstelling wekken als de mensen niet eens weten wat daar gebeurt. De prachtige uiteenzettingen van de heer Suykerbuyk en soms van mijzelf staat er uitvoerig in, maar als onze collega's dat niet ontvangen, kan men ook niet verwachten dat zij geïnteresseerd zijn.

U sprak over het opzetten van con-

cepten binnen de geldmogelijkheden. Ik zou mijn rol van enige verkozenen voor Frans-Vlaanderen niet vervullen indien ik — als er dan toch geld genoeg is — niet opnieuw zou pleiten voor het toekennen van praktische en structurele hulp aan de heren Verbeke en Demets. Zij kunnen, naar Frans-Vlaanderen toe, gerust wat meer middelen gebruiken. Ik zou zeggen : de status van het Nederlands in de wereld.

Eigenlijk had ik bijna medelijden met onze Waalse broeders wanneer wij in de musea in de Sovjetunie rondwandelden. Inderdaad, de gidsen en de tolken hadden het voortdurend over de Vlaamse kunst. Waarom zouden wij ons geen status geven : het Nederlands is tenslotte de taal van 20 miljoen mensen, de taal van Rembrandt en Rubens. Indien wij deze idee in de wereld verspreiden, zal men beslist naar ons luisteren. Inderdaad, wij worden steeds met eerbied behandeld, wanneer men hoort dat wij behoren tot de cultuur van Rembrandt en van Rubens. De materie is er : de opbouw van de status is onze taak. Het zal in elk geval gemakkelijker gaan dan bij de Scandinaven die zich uitsluitend op Selma Lagerlöf moeten baseren.

Mijnheer de Voorzitter, ik hoop dat in de toekomst bij het overleg ook de schamele plaatsvervanger die ik ben, — want mijn partijgenoot, de heer De Beul, is het effectief lid van onze partij — zal worden uitgenodigd en de oude traditie, die via de heer Suykerbuyk ontstond wordt bestendig waarbij ook de plaatsvervangers worden uitgenodigd, want anders zou de auto naar Amsterdam maar halfvol zijn geladen.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden van deze voordag.

Voorzitter

De vergadering is gesloten.

Volgende vergadering deze namiddag om 14 uur.

— *De vergadering wordt gesloten om 12.30 uur.*
